
Volný čas a kulturní zájmy maturantů 2015

Základní výsledky výzkumu

Tereza Drábková
Ondřej Špaček

Základní charakteristiky výzkumu

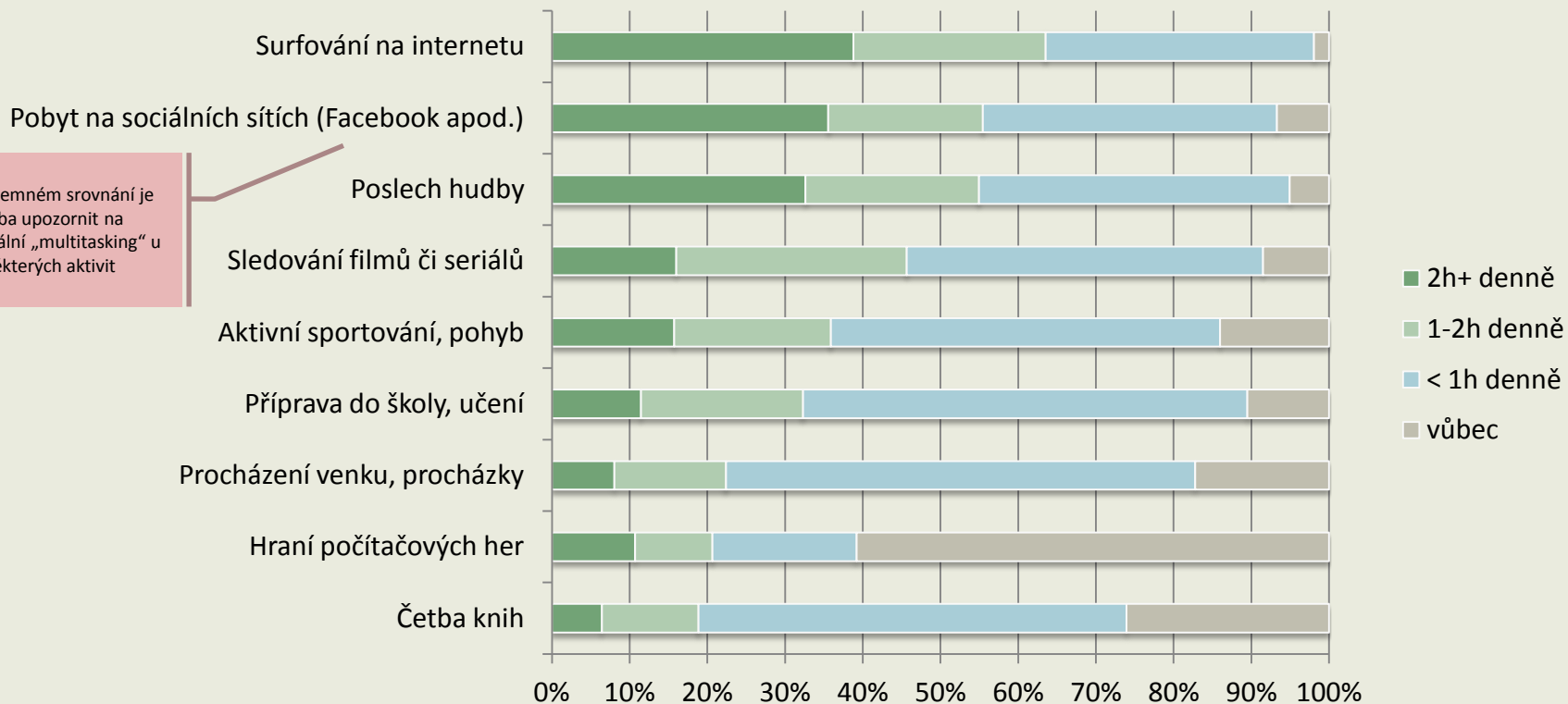
- Výzkum kulturních zájmů, vkusu a volnočasových aktivit studentů maturitních ročníků pražských středních škol ve školním roce 2014/15
- Dotazníkové šetření zahrnovalo 524 studentů
- Výsledky lze považovat za reprezentativní (viz Metodologické poznámky, s. 58)
- Následující dokument představuje základní popisné výstupy z šetření. Nenajdete zde tedy odpovědi na hlubší otázky typu „proč?“ či „jak?“. O to se nicméně pokoušíme v jejich dalším zpracování.

Způsoby trávení volného času

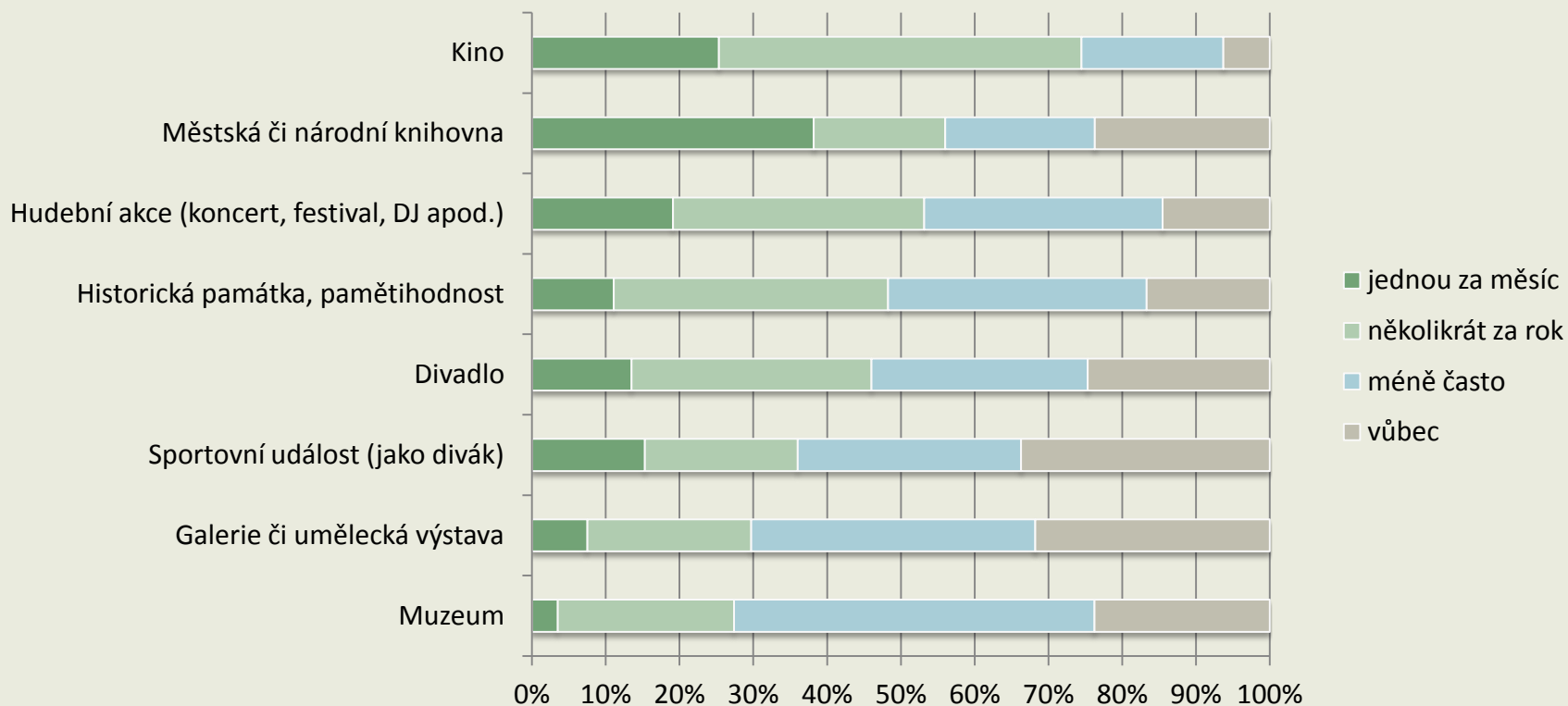

Odhad způsobu trávení volného času během průměrného všedního dne

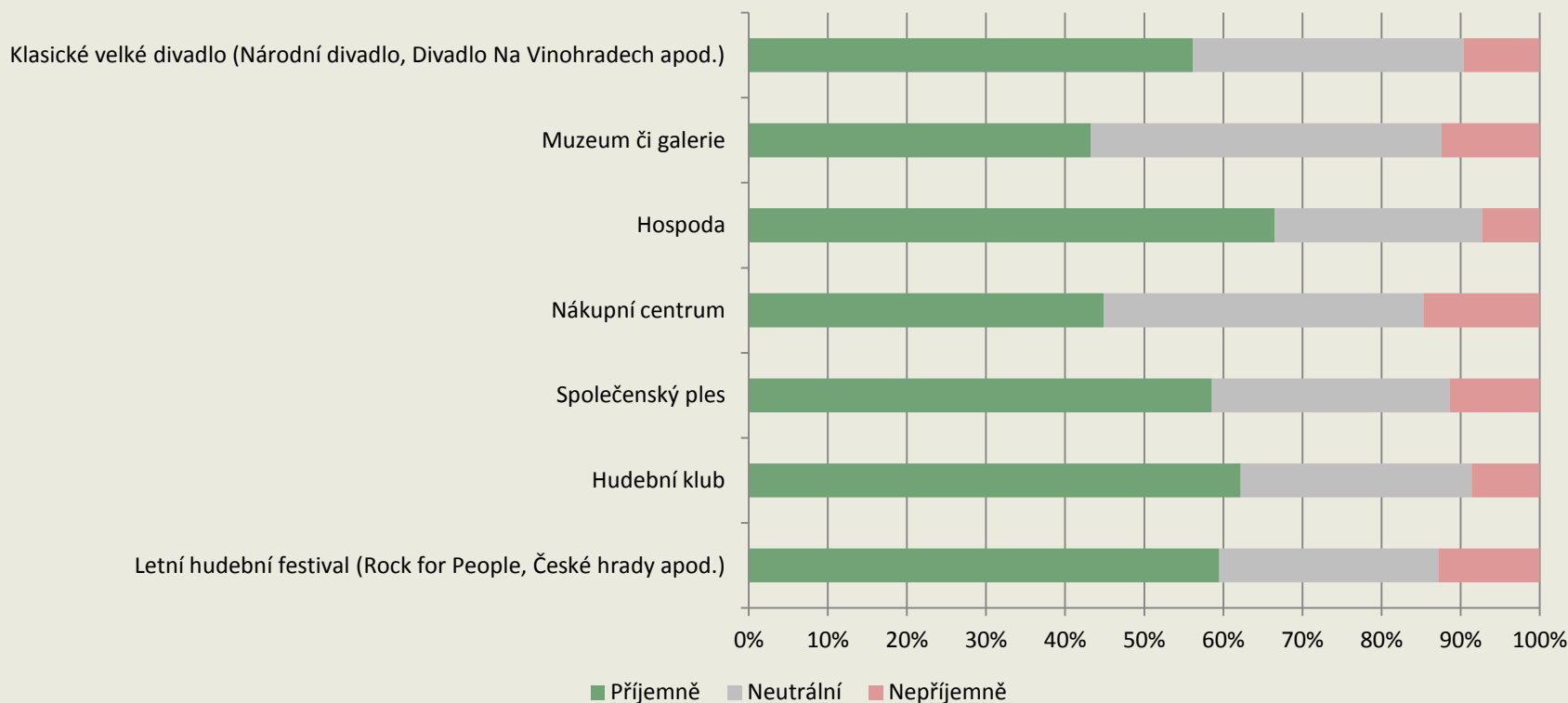
Nejvíce času maturanti stráví surfováním na internetu (vč. sociálních sítí) a poslechem hudby. Zároveň je ale třeba připomenout, že tyto činnosti mohou být méně intenzivní a mohou probíhat zároveň s jinými aktivitami (např. psát na Facebook v MHD či při setkávání s přáteli apod.).

Návštěvy kulturních zařízení (mimo akce pořádané školou)

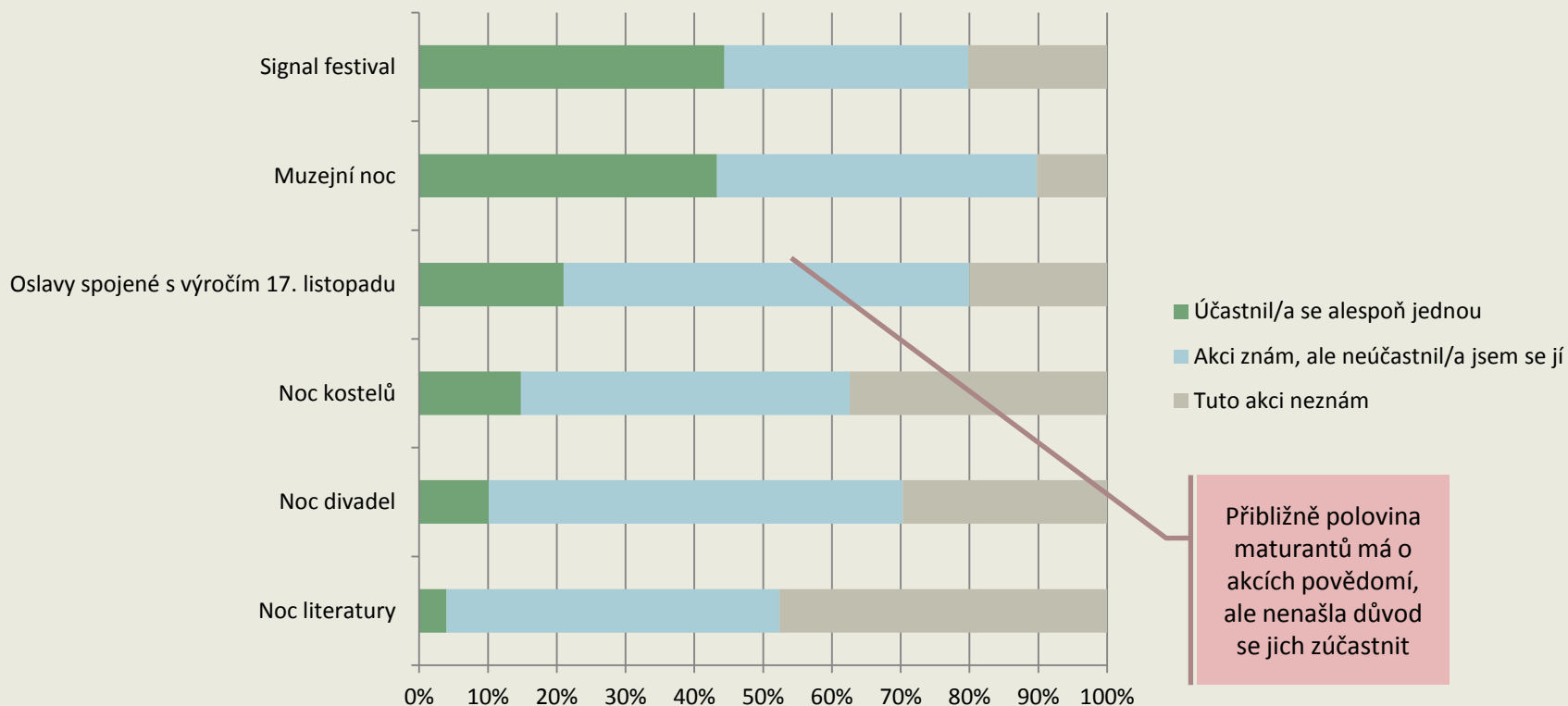
Kino nepřekvapivě představuje nejčastěji navštěvované kulturní zařízení (nepočítaje knihovnu, u které má „návštěva“ jiný význam).

Preference míst kulturního života

Přestože hodnocení zahrnovalo nejrůznější typy míst společenského života (od hospody po společenský ples), nelze říci, že by některý z nich představoval pro výraznější počet respondentů vyloženě nepříjemné místo. Většina respondentů deklarovala pozitivní až neutrální postoj.

Účast na celopražských kulturních akcích

Signal festival a Muzejní noc představují široce populární a známé akce i mezi pražskými maturanty. Oproti tomu novější alternativy Muzejní noci (literatura, divadla, kostely) jsou podstatně méně navštěvované i známé.

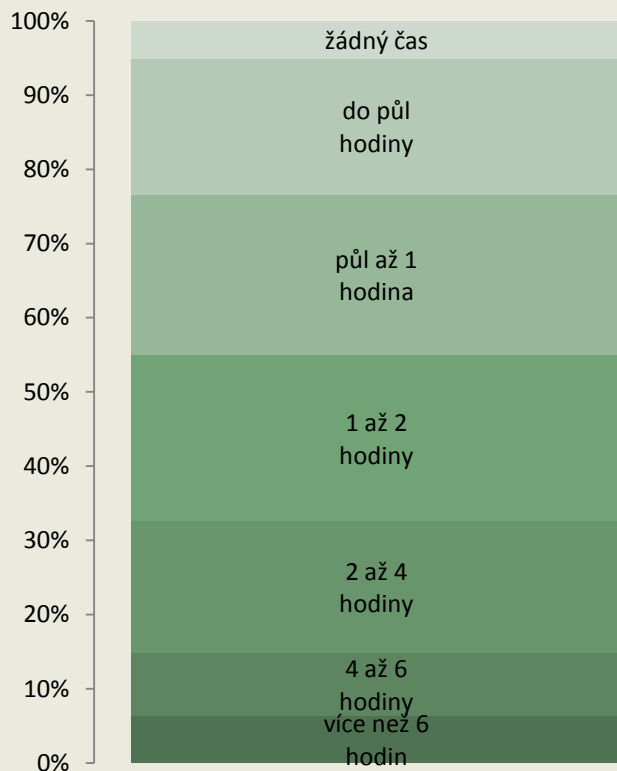

Hudba

Intenzita poslechu hudby

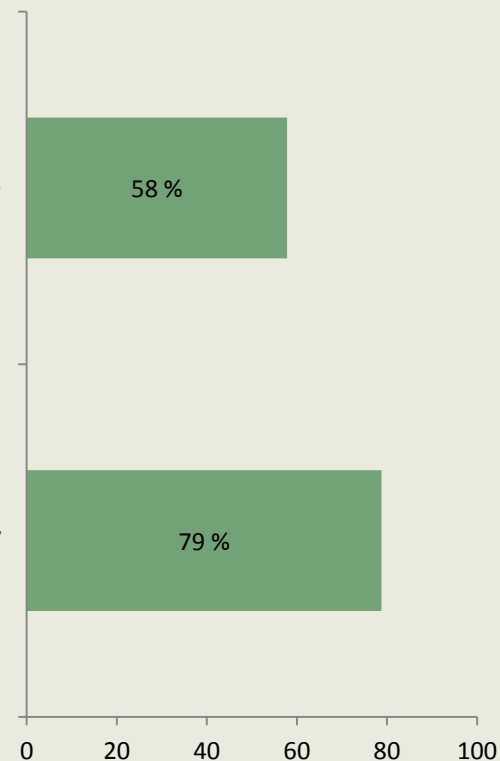

Navštívil/a koncert v posledním roce

58 %

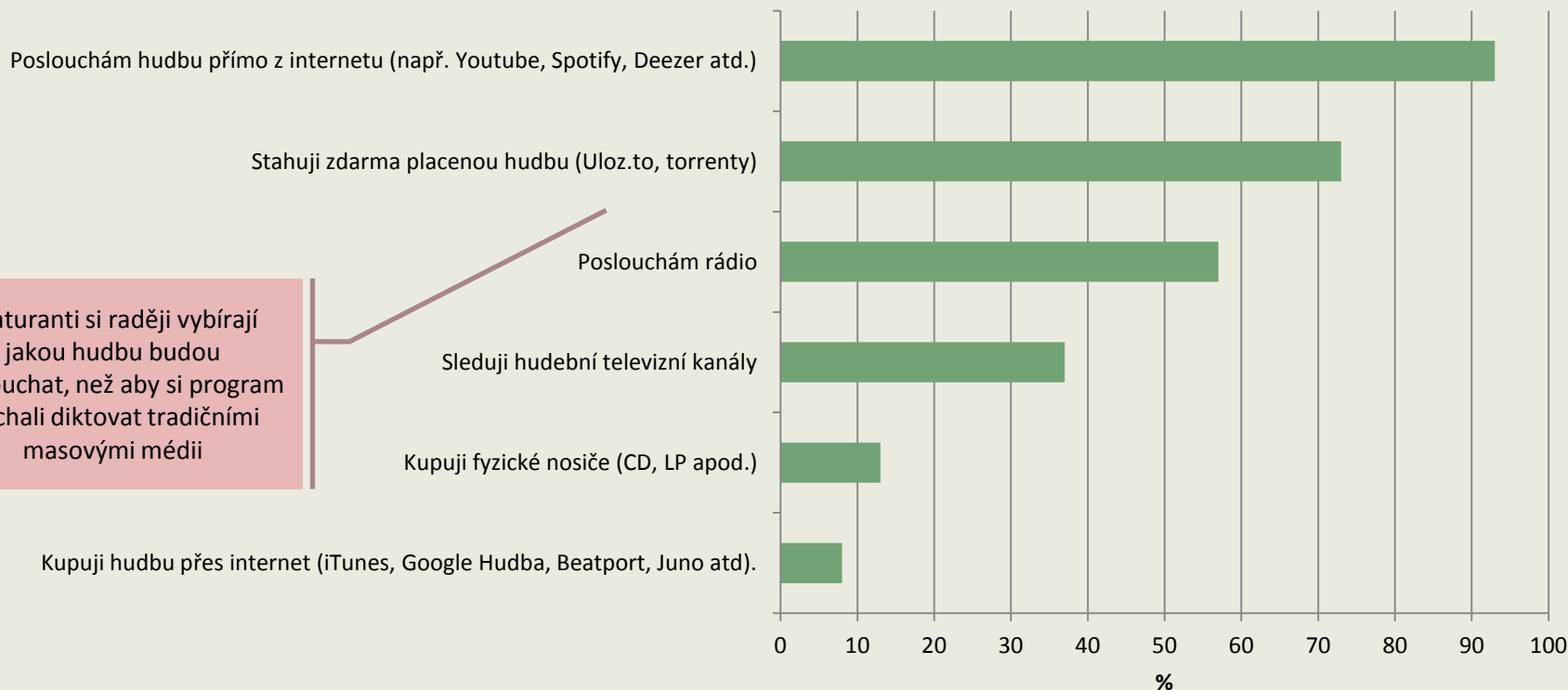
Pouští si rádio či hudební TV

79 %

Poslech hudby patří mezi rozšířené způsoby kulturní spotřeby, i když je zřejmé, že intenzita a způsob poslechu se může značně lišit. Téměř všichni respondenti tráví poslechem hudby alespoň půl hodinu denně, přičemž celá třetina poslouchá hudbu více než dvě hodiny. Zároveň ale hudební koncert navštívili v posledním roce pouze 3 z 5 respondentů.

Způsob poslechu hudby

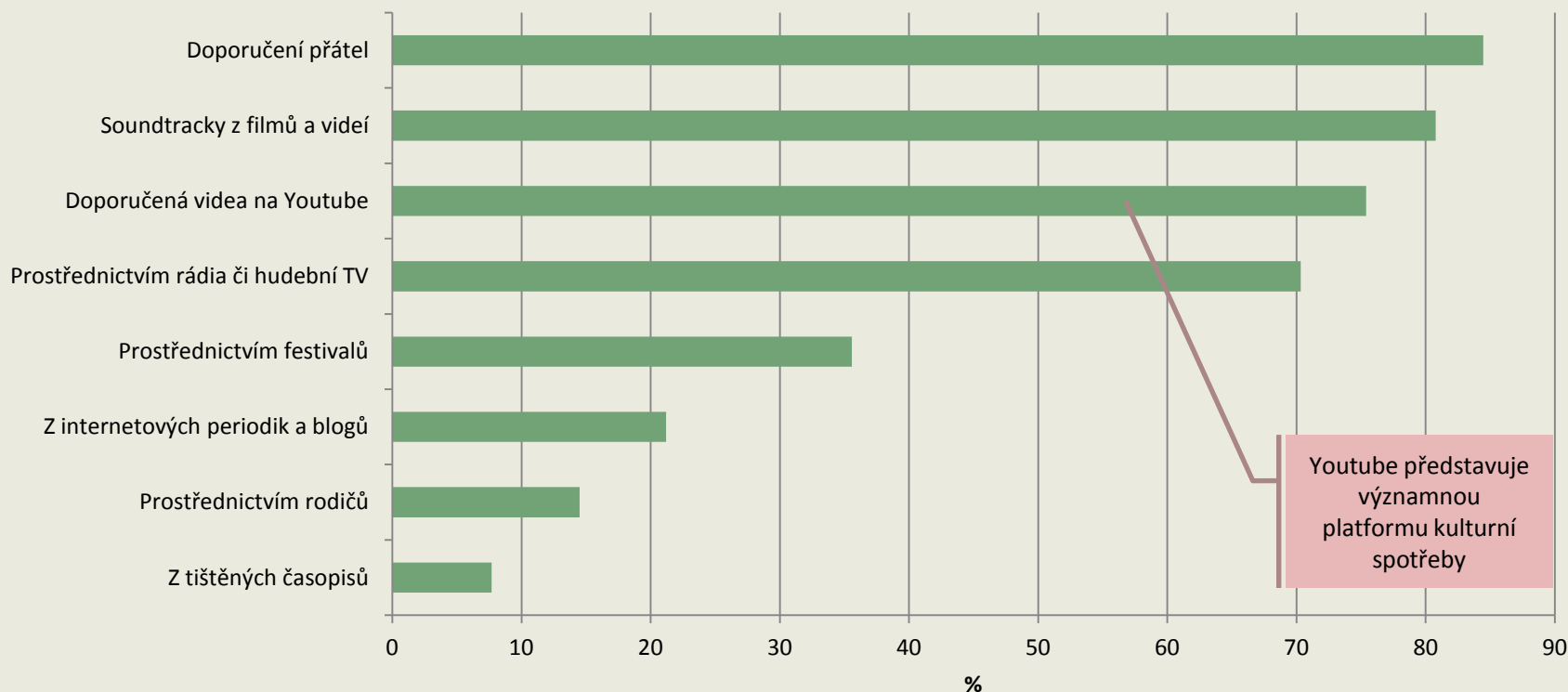
Maturanti si raději vybírají jakou hudbu budou poslouchat, než aby si program nechali diktovat tradičními masovými médii

Drtivá většina respondentů se k poslouchané hudbě dostává prostřednictvím internetu, ať již přes streamovací služby (Youtube, Spotify apod.) nebo stahováním. Nákup hudby – ať již fyzických nosičů či přes internet – představuje značně menšinový způsob přístupu k hudbě.

Znění otázky: „Existuje mnoho způsobů, jakým lidé objevují nové interprety, hudební žánry či skladby. Posudte prosím, nakolik jsou pro Vás následující způsoby typické.“

U každé položky je započten součet odpovědí „velmi typické“ a „spíše typické“.

Typický způsob objevování nové hudby

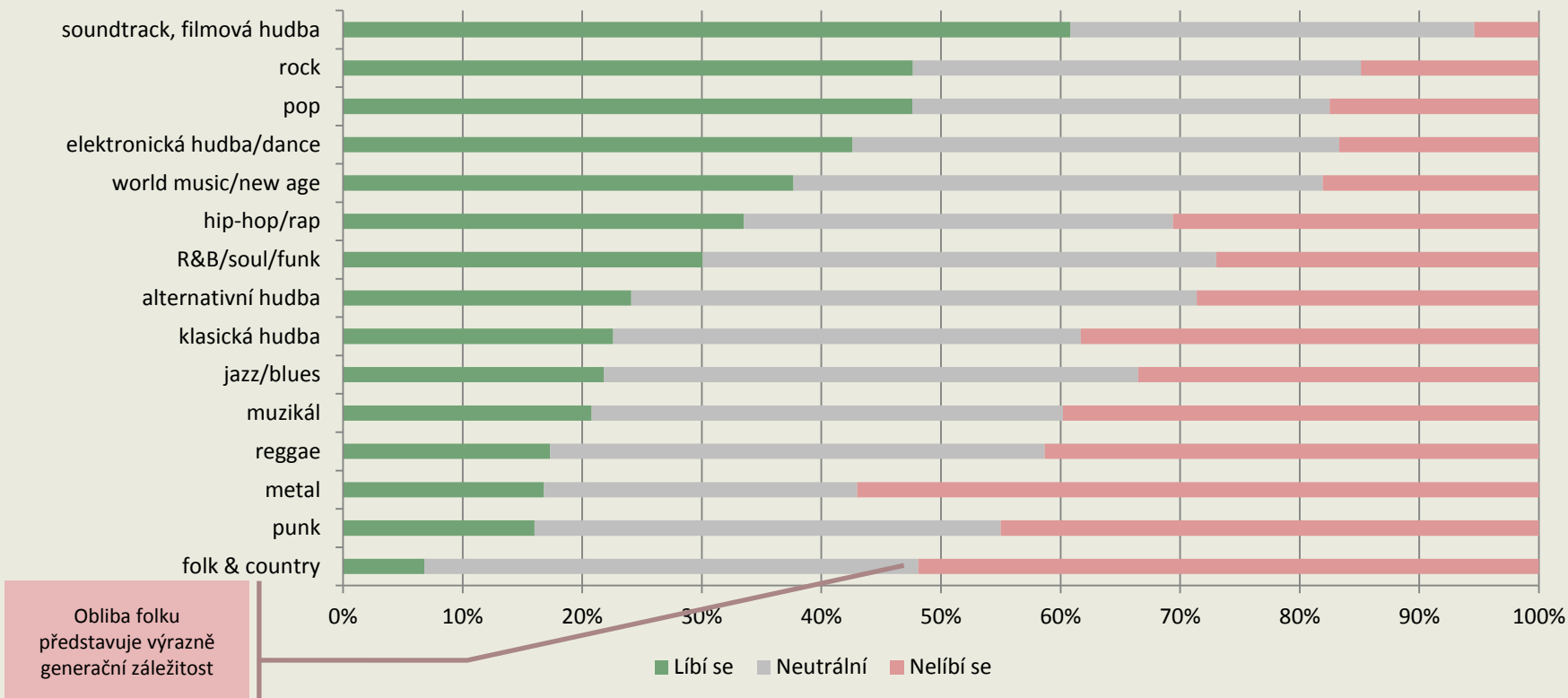

Není překvapivé, že nové interprety respondenti nejčastěji objeví prostřednictvím svých přátel. Stejně významné je ale seznámení se s hudbou prostřednictvím soundtracků či přes nabízená videa na Youtube.

Znění otázky: „Ohodnoťte následující hudební žánry na škále od 1 do 7 podle toho, jak moc se Vám líbí, přičemž (1) znamená, že se vám velice líbí a (7) znamená, že se vám vůbec nelíbí..“

1+2 = líbí se; 3+4+5 = neutrální; 6+7 = nelíbí se.

Preferované hudební žánry (v %)

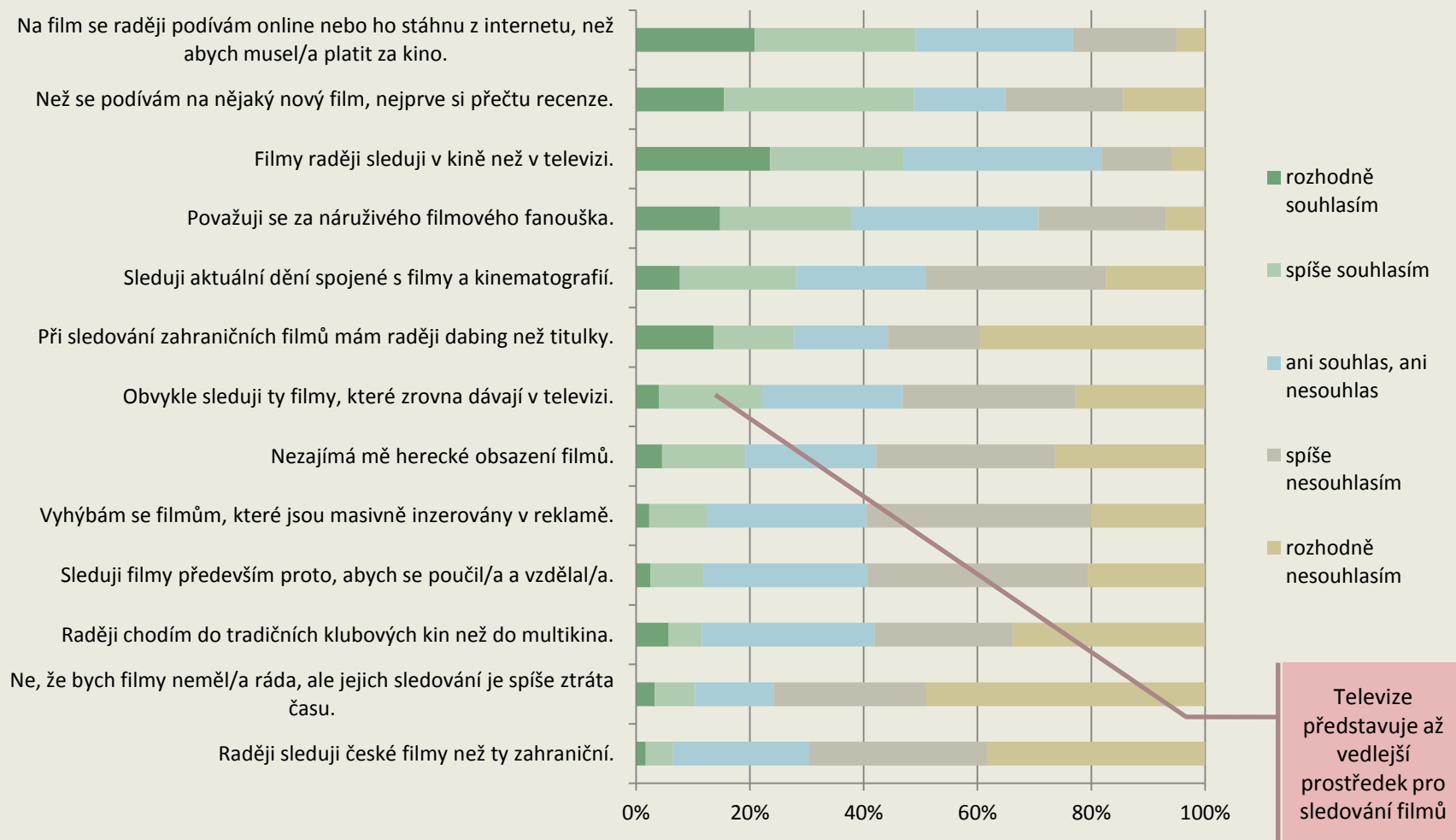
Nejpopulárnějším žánrem – lze-li to tak nazvat – jsou mezi maturanty filmové soundtracky. Z jasně vymezených stylů hudby se pak jedná o rock a pop, zároveň ale také elektronickou a taneční hudbu. Zřetelný generační posun je patrný u značné nepopularity metalu, punku a folku.

Filmy a seriály

Postoje k filmům a kinematografii

Nejoblíbenější filmy

- Respondenti v odpovědích uvedli 517 různých filmových titulů
- Nejčastěji byl mezi oblíbenými filmy zmíněn Forrest Gump a Pán prstenů. Tyto filmy uvedl přibližně každý desátý respondent
- Naopak celých 330 filmových titulů uvedl pouze jeden respondent
- Z respondentů, kteří uvedli oblíbené filmy:
  - 49 % uvedlo všechny tři filmy z americké produkce
  - 98 % uvedlo alespoň jeden americký film

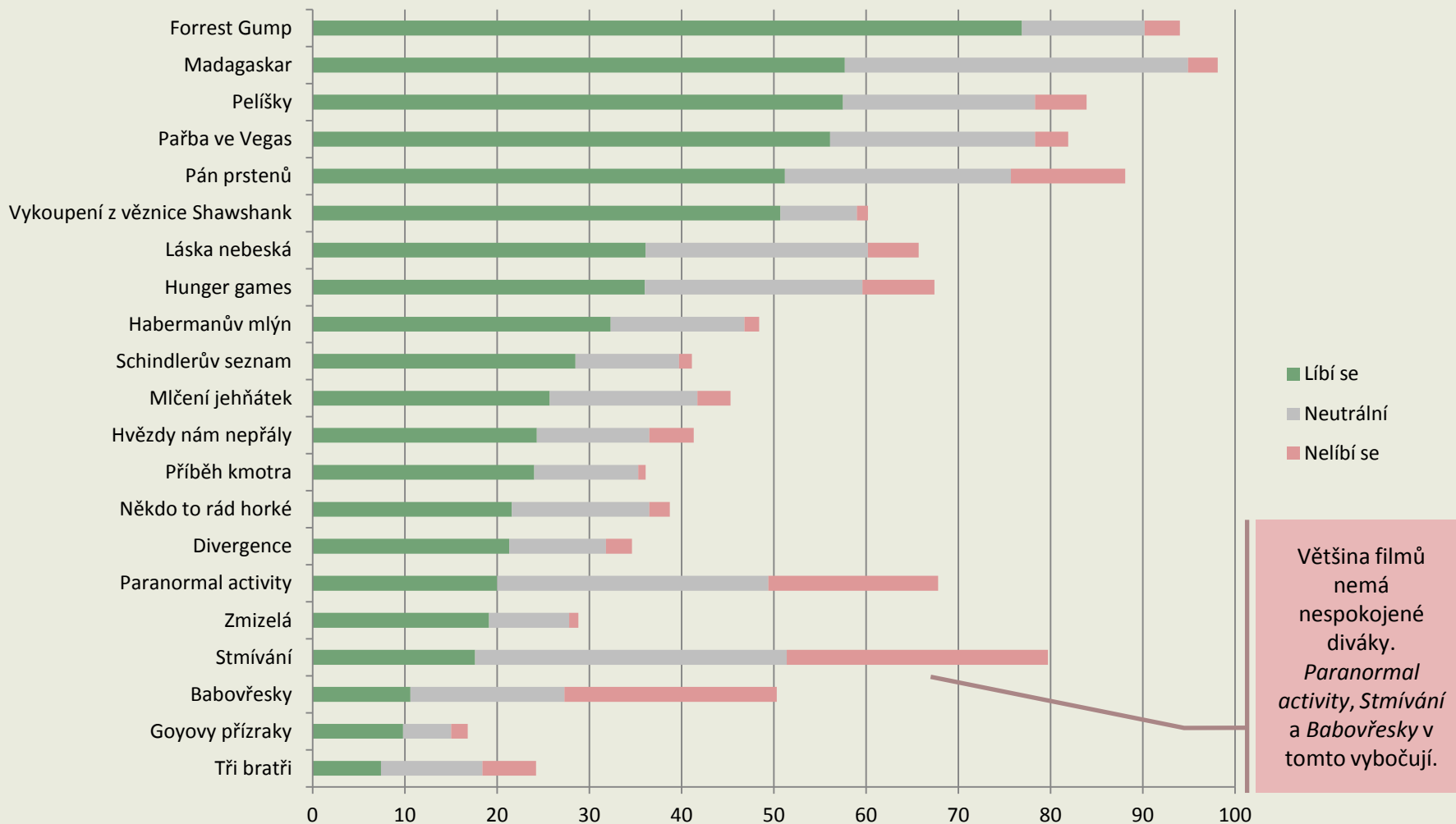
filmy	počet respondentů
Forrest Gump	47
Pán prstenů	43
Pulp Fiction	35
Harry Potter	29
Hunger Games	26
Nedotknutelní	23
Rychle a zběsile	22
Vykoupení z věznice Shawshank	22
Pelíšky	21
Počátek	20

Americký filmový průmysl v oblíbenosti jednoznačně dominuje

Hodnocení vybraných filmů

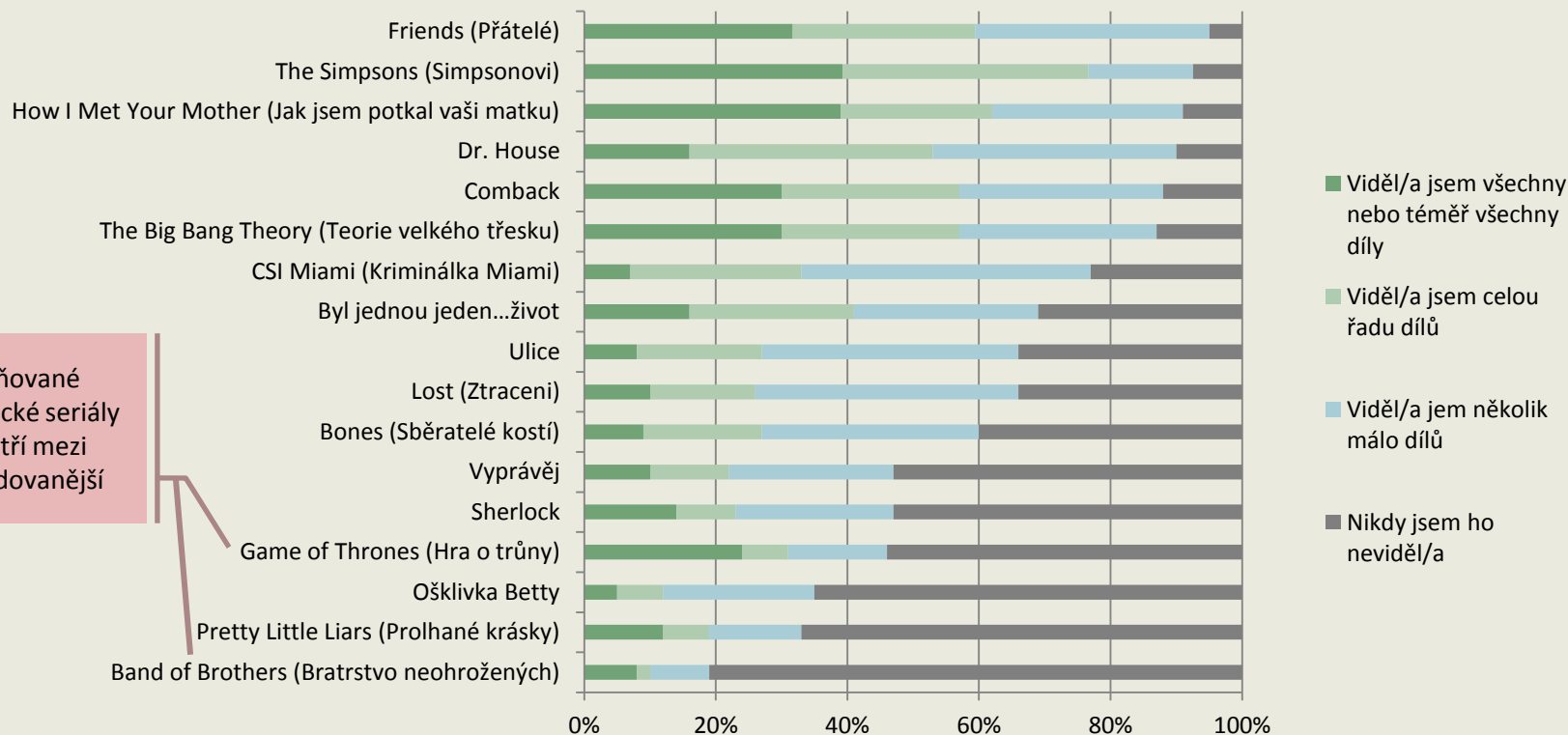
Znění otázky: „Pokud jste viděl/a některé z následujících filmů, ohodnoťte je na stupnici 1-7. Pokud jste některý z uvedených filmů neviděl/a, nehodnoťte ho.“

Dopočet do 100 % tvoří skupina respondentů, která daný film neviděla.

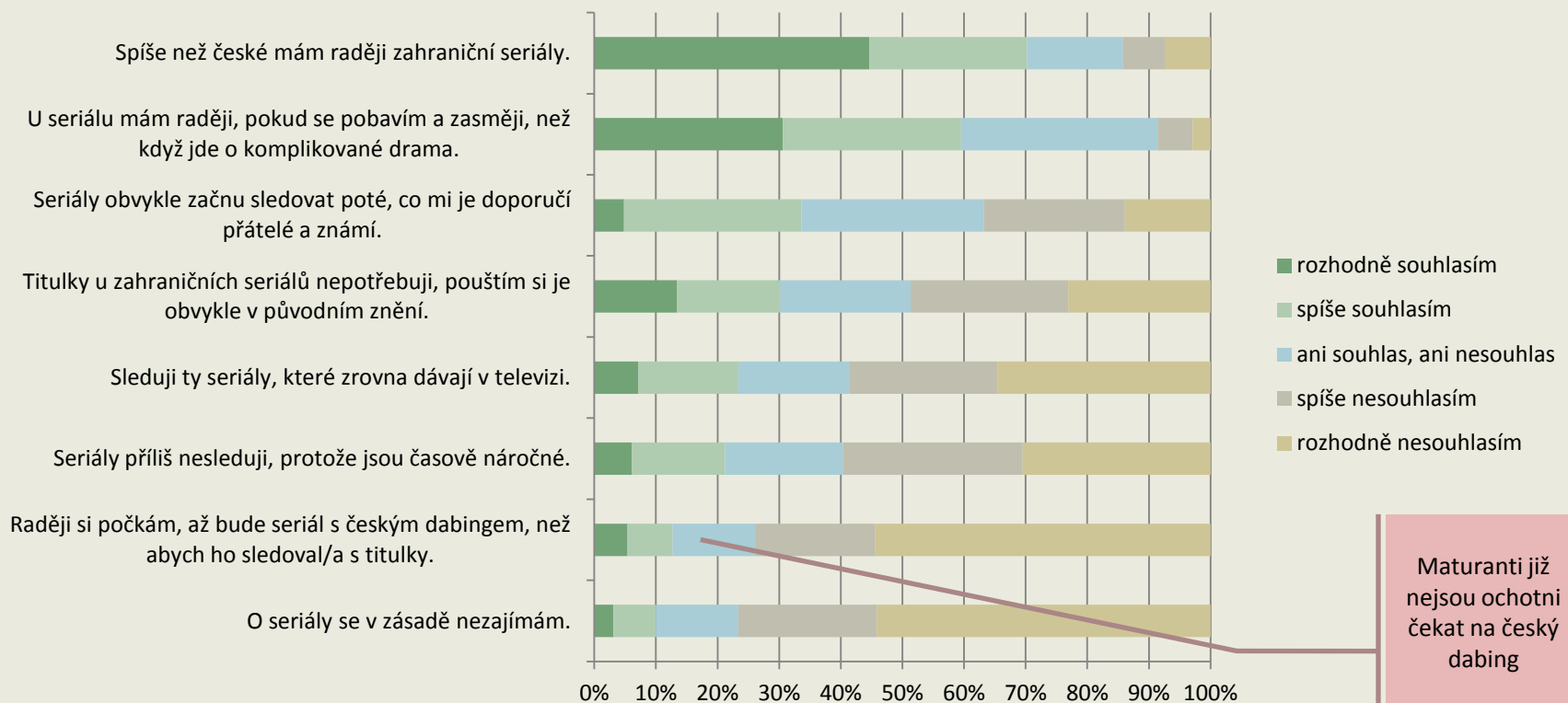

Sledování vybraných seriálů

Všudypřítomní *Přátelé* stále patří mezi nejznámější seriály, spolu s novější žánrovou obdobou *Jak jsem potkal vaši matku*.

Výroky o seriálech

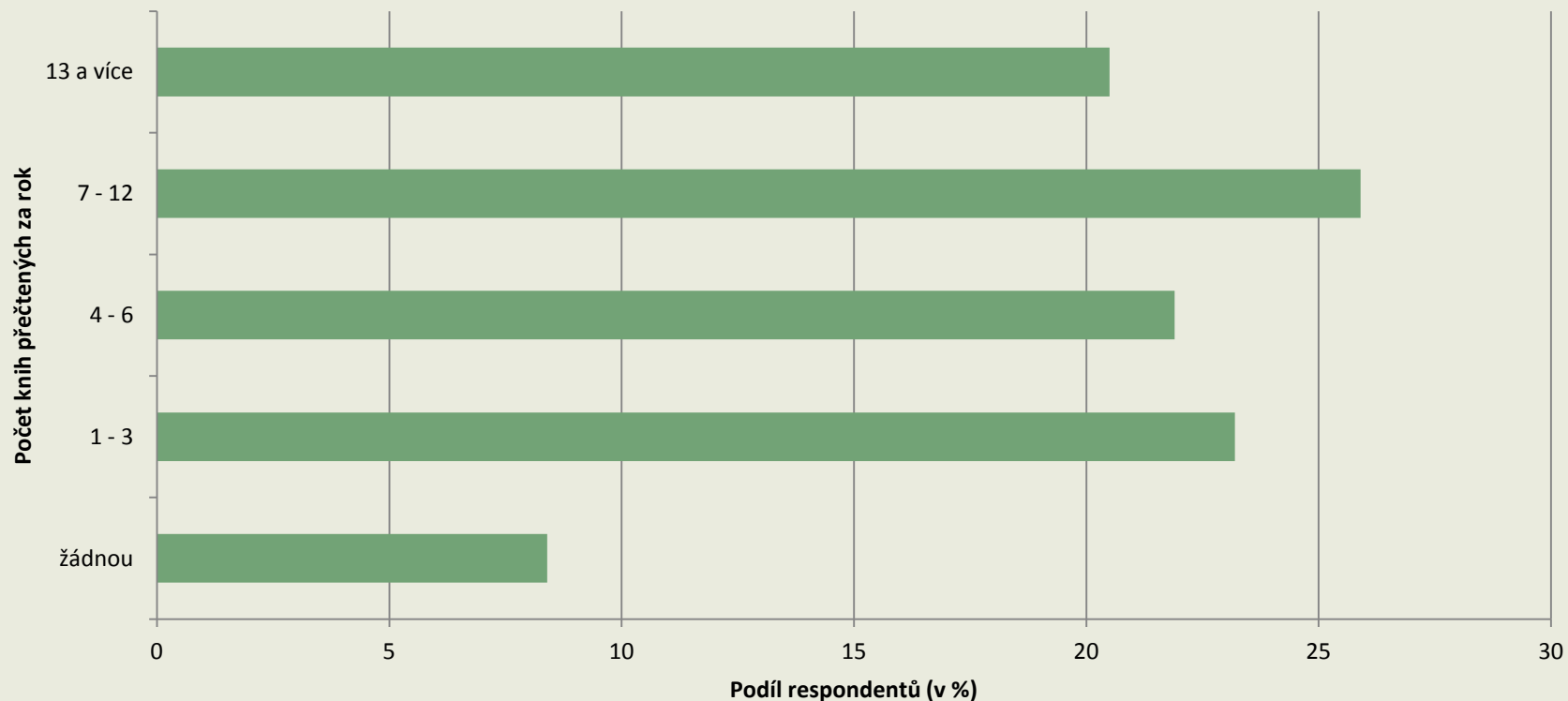
Seriály patří mezi klíčový předmět kulturní spotřeby dnešní mládeže. Pouze každý desátý je nepovažuje za zajímavé. Zároveň respondenti nepotřebují čekat na český dabing a raději sledují seriály s titulky.

Literatura

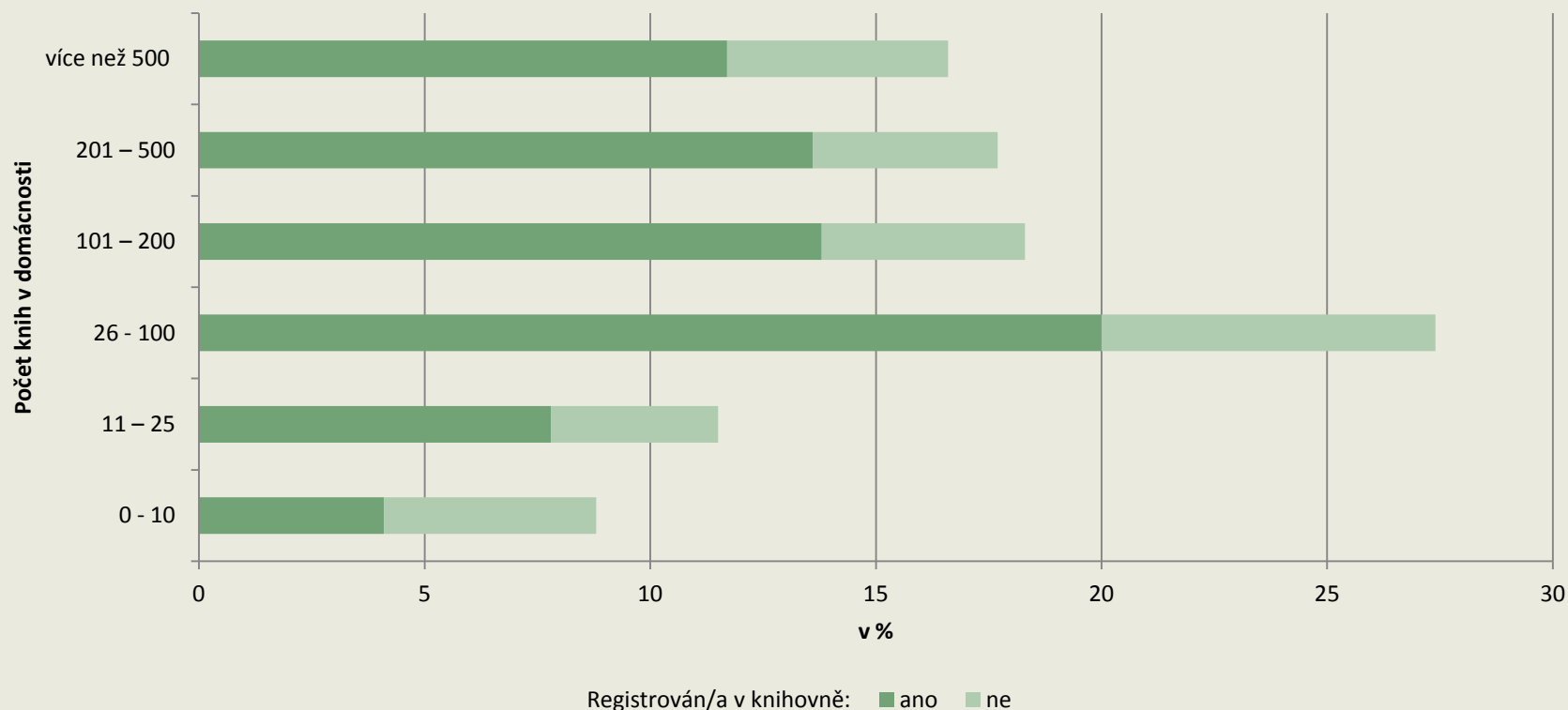

Počet přečtených knih za poslední rok (v %)

Respondenti byli „zastiženi“ v okamžiku, kdy se díky přípravám na maturitní zkoušky nejspíše věnovali četbě více než je pro ně obvyklé. Nicméně obvykle diskutovaný pokles čtenářství lze připsat i tomu, že podstatnou část čtených knih v minulosti tvořila odpočinková literatura. Můžeme tedy spíše hovořit o proměně formy (např. od dobrodružných knih k akčním filmům), než o proměně obsahu konzumované kultury.

Počet knih v domácnosti a osobní registrace v městské či národní knihovně

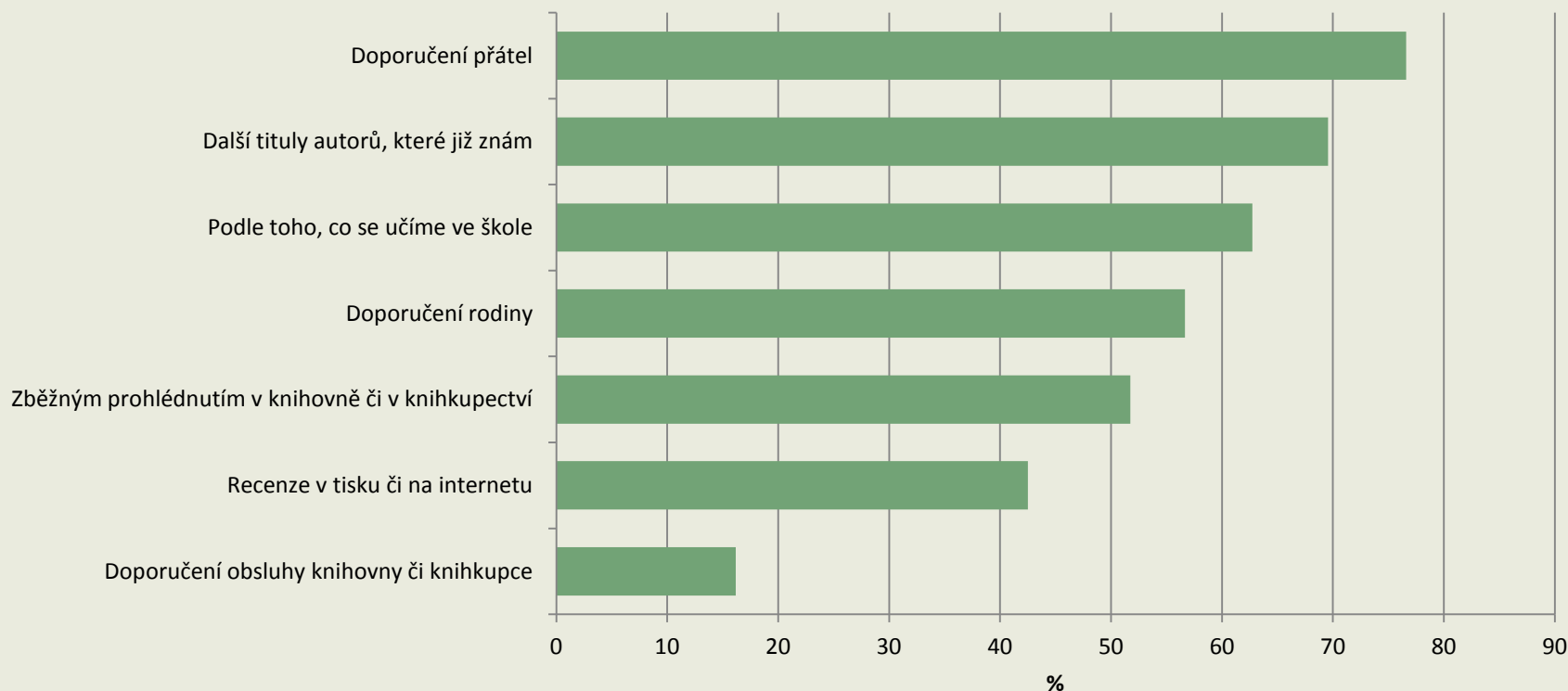

Počet knih v domácnosti představuje jeden z často používaných indikátorů čtenářského zázemí rodiny. Více než třetina maturantů uvedla, že v jejich domácnosti lze nalézt přes 200 knižních titulů. Naopak ne více než 25 titulů má pětina z nich. Členství v městské či národní knihovně je stejně rozšířeno mezi všemi skupinami respondentů, bez ohledu na jejich domácí knižní fond.

Znění otázky: „Existuje mnoho způsobů, jak si lidé vybírají knihy ke čtení. Posuďte prosím, nakolik jsou pro Vás následující cesty typické.“

U každé položky je započten součet odpovědí „velmi typické“ a „spíše typické“.

Typický způsob výběru knih (v %)

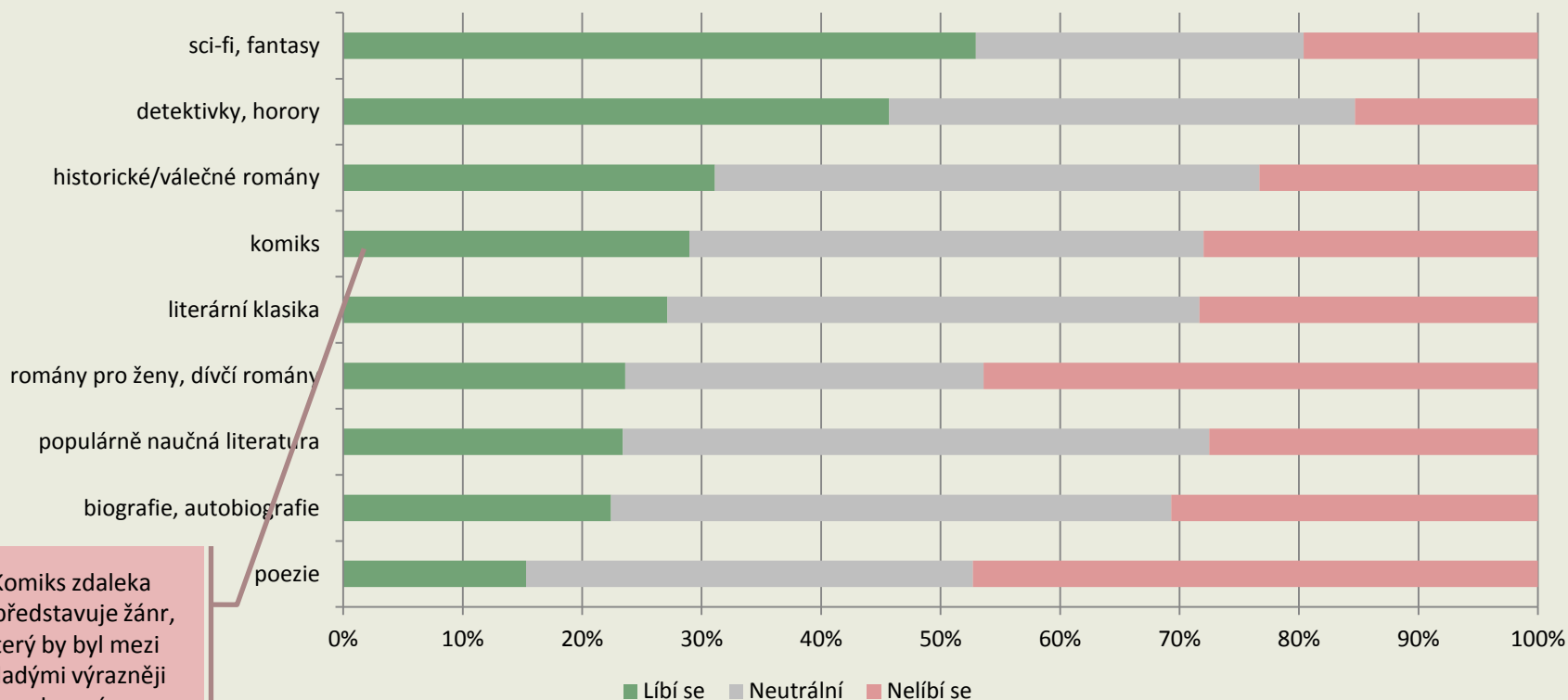

Nejčastější roli prostředníka při výběru čtených knih hrají přátele. Podobně významný vliv má i již předchozí zkušenost s daným autorem a nezanedbatelné je i působení školy, kde se nicméně nejspíše silně projevuje význam předepsané četby pro maturitní zkoušku.

Znění otázky: „Ohodnoťte následující žánry literatury na škále od 1 do 7 podle toho, jak moc se Vám líbí, přičemž (1) znamená, že se vám velice líbí a (7) znamená, že se vám vůbec nelíbí.“

1+2 = líbí se; 3+4+5 = neutrální; 6+7 = nelíbí se.

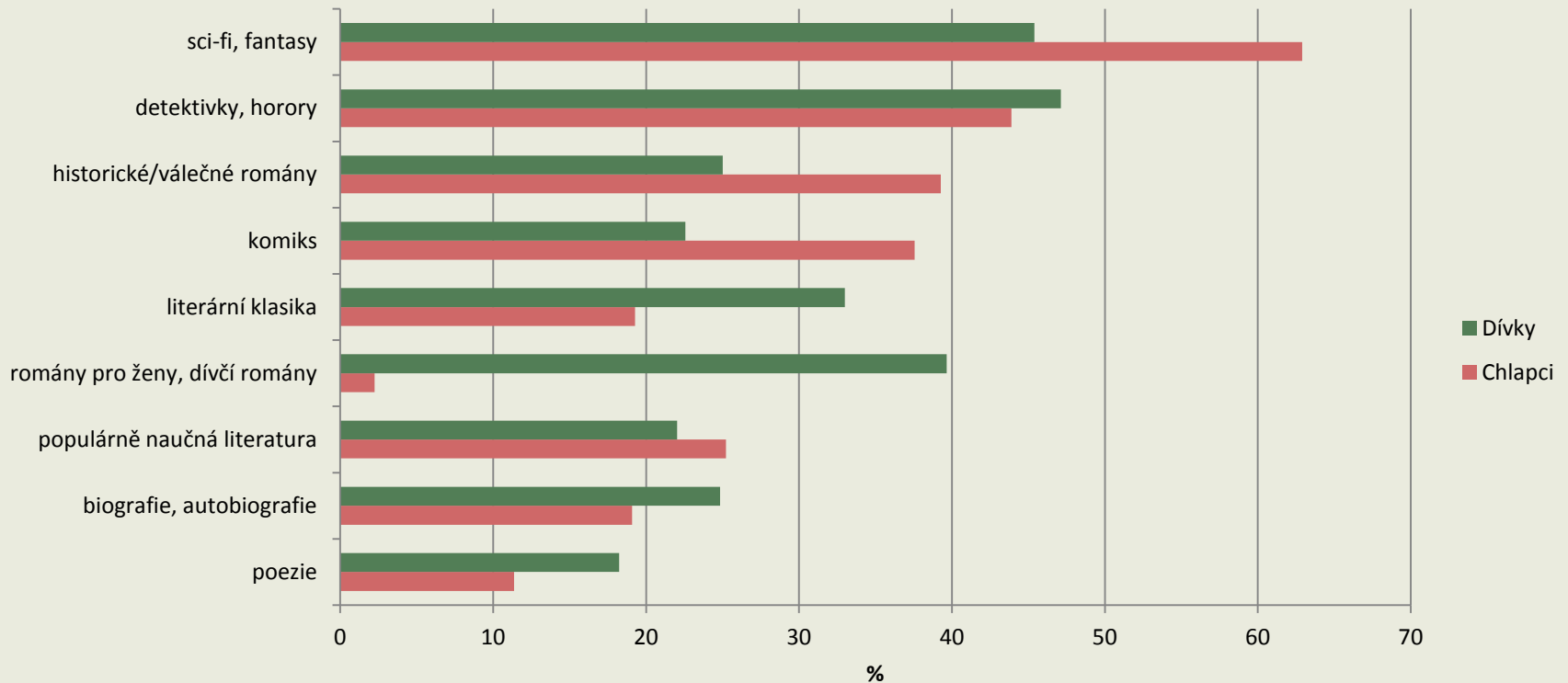
Preferované žánry literatury (v %)

Komiks zdaleka nepředstavuje žánr, který by byl mezi mladými výrazněji adorován

Nejoblíbenějším literárním žánrem bylo v rámci vymezených kategorií sci-fi a fantasy. Obdobně pozitivního hodnocení se dočkal i žánr detektivní a hororové literatury. Naopak nejméně oblíbeným žánrem byla poezie. Poezii spolu s romány pro ženy/dívčími romány označila necelá polovina respondentů za žánr vysloveně neoblíbený.

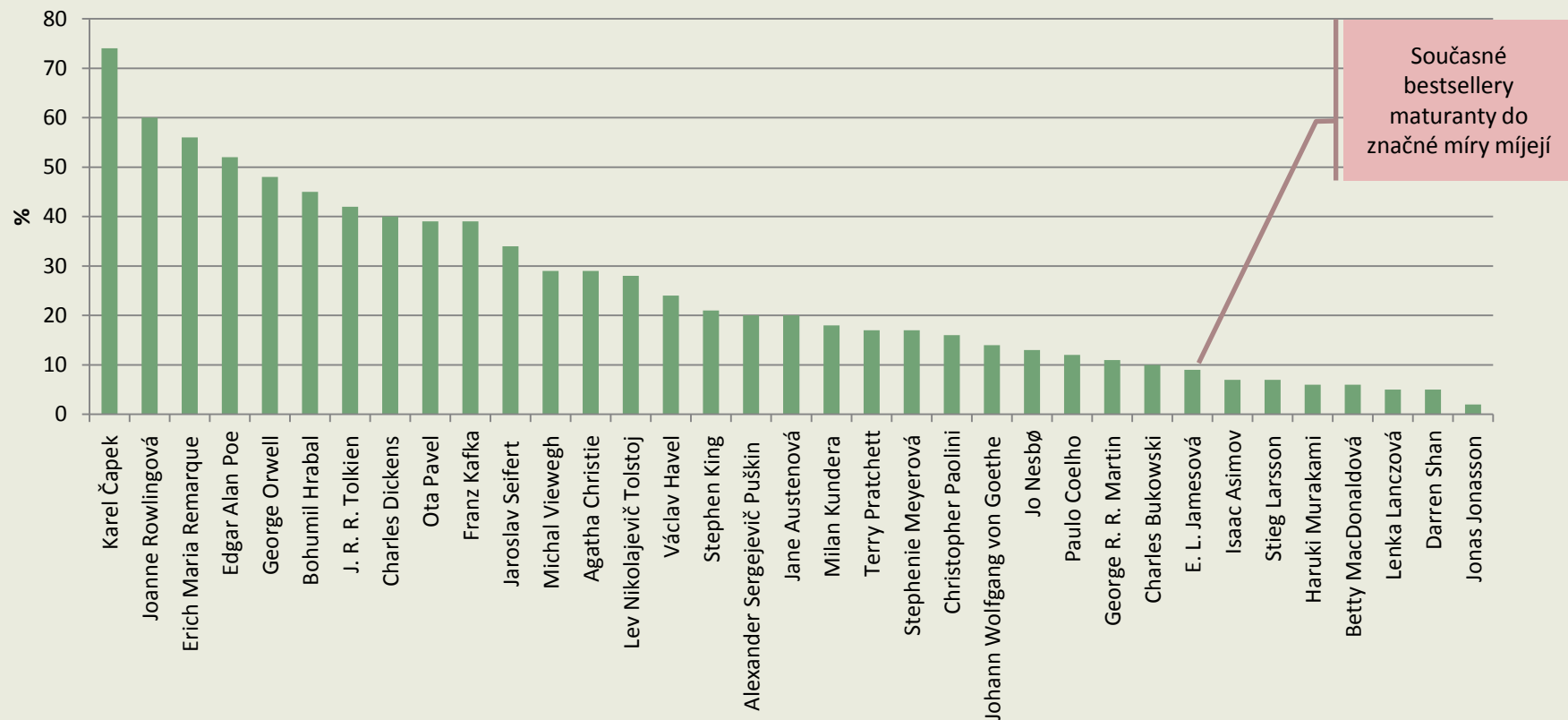
Preferované žánry literatury podle pohlaví (v %)

Oblíbenost literárních žánrů také do jisté míry odráží genderové diference. Zatímco u románů pro ženy/dívčích románů nalezneme poměrně očekávatelnou oblibu u dívek a téměř neexistující oblibu mezi chlapci, tak další rozdíly jsou již méně samozřejmé. Dívky o něco častěji preferují literární klasiku a poezii. Naopak sci-fi a fantasy, historické/válečné romány a komiks je o něco oblíbenější u chlapců než u dívek.

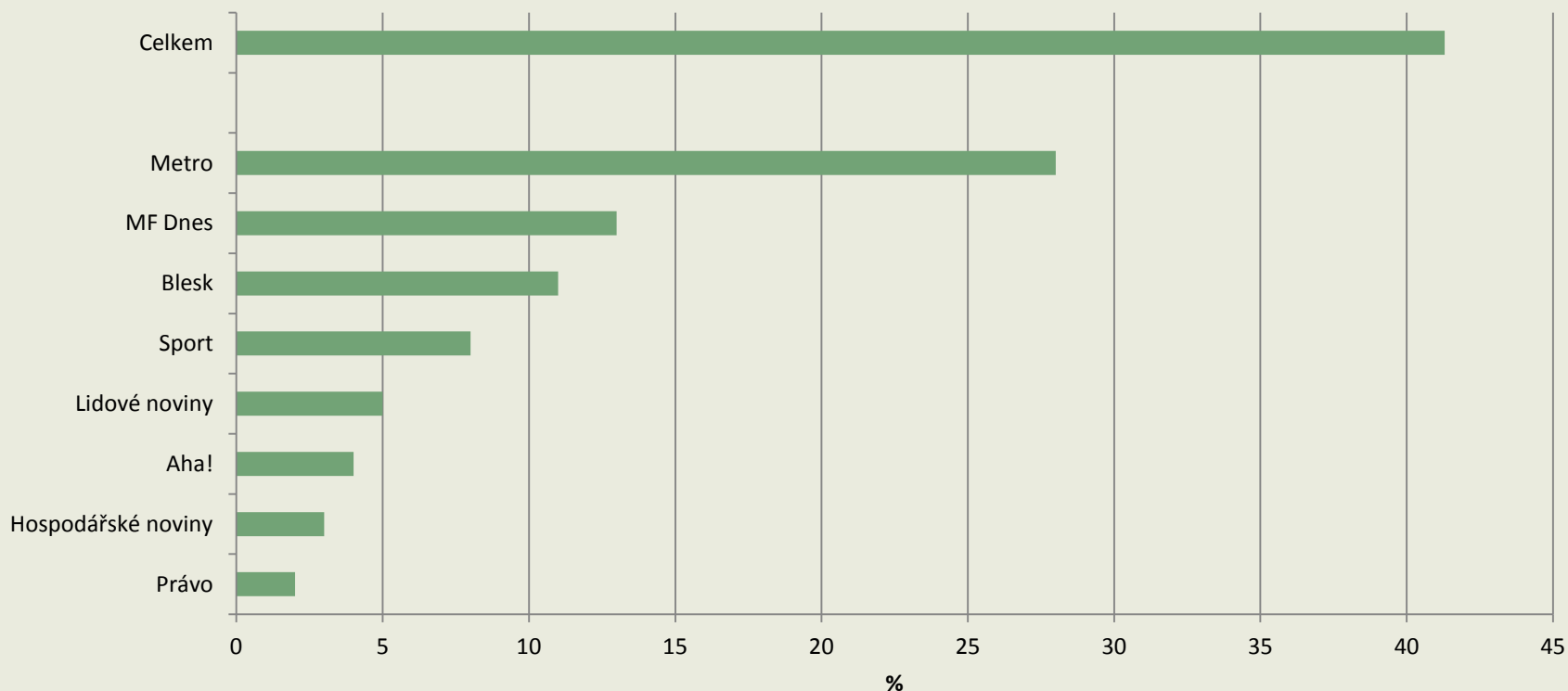

Podíl maturantů, kteří četli alespoň jednu knihu od daného autora

Čtenost autorů odráží pouze částečně míru jejich obliby. Významným způsobem se zde projevuje i dopad povinné četby k maturitě (např. Čapek, Remarque, Poe).

Podíl maturantů čtoucích alespoň jednou týdně jednotlivé novinové tituly

Alespoň jednou týdně čte noviny více než 40 % respondentů, nicméně podrobnější data ukazují, že v polovině případů se nejedná o rozšířené zpravodajské tituly (MF Dnes, Lidové noviny, Hospodářské noviny či Právo), ale bulvární periodika (Blesk, Aha!) či zdarma distribuované noviny Metro. Alespoň jeden seriózní titul čte pravidelně pouze 18 % respondentů.

Architektura

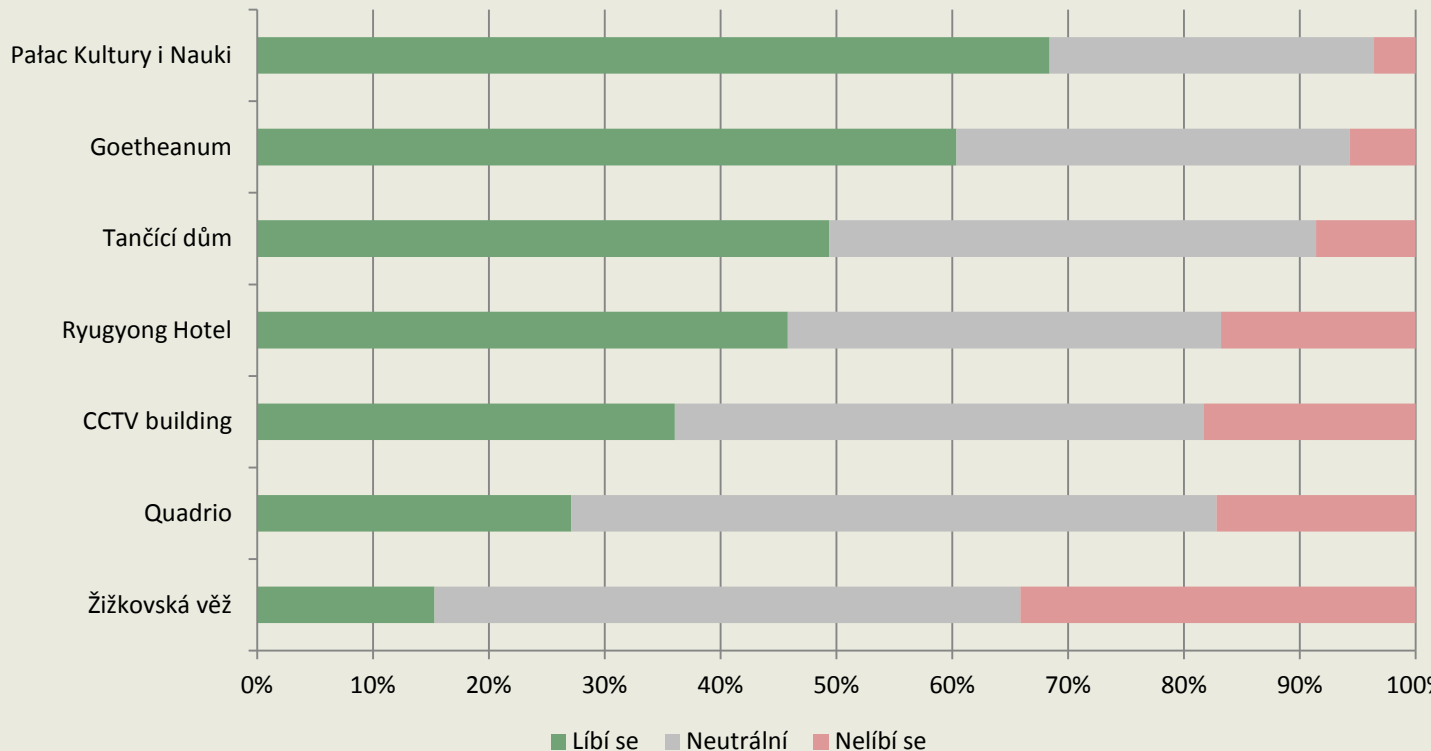

Hodnocení architektury

Nejpozitivněji byla hodnocena vrcholná stavba socialistického realismu

Znění otázky: „Ohodnoťte na škále od 1 do 7, nakolik se Vám líbí stavby a budovy zachycené na následujících fotografiích.“

1+2 = líbí se; 3+4+5 = neutrální; 6+7 = nelíbí se.

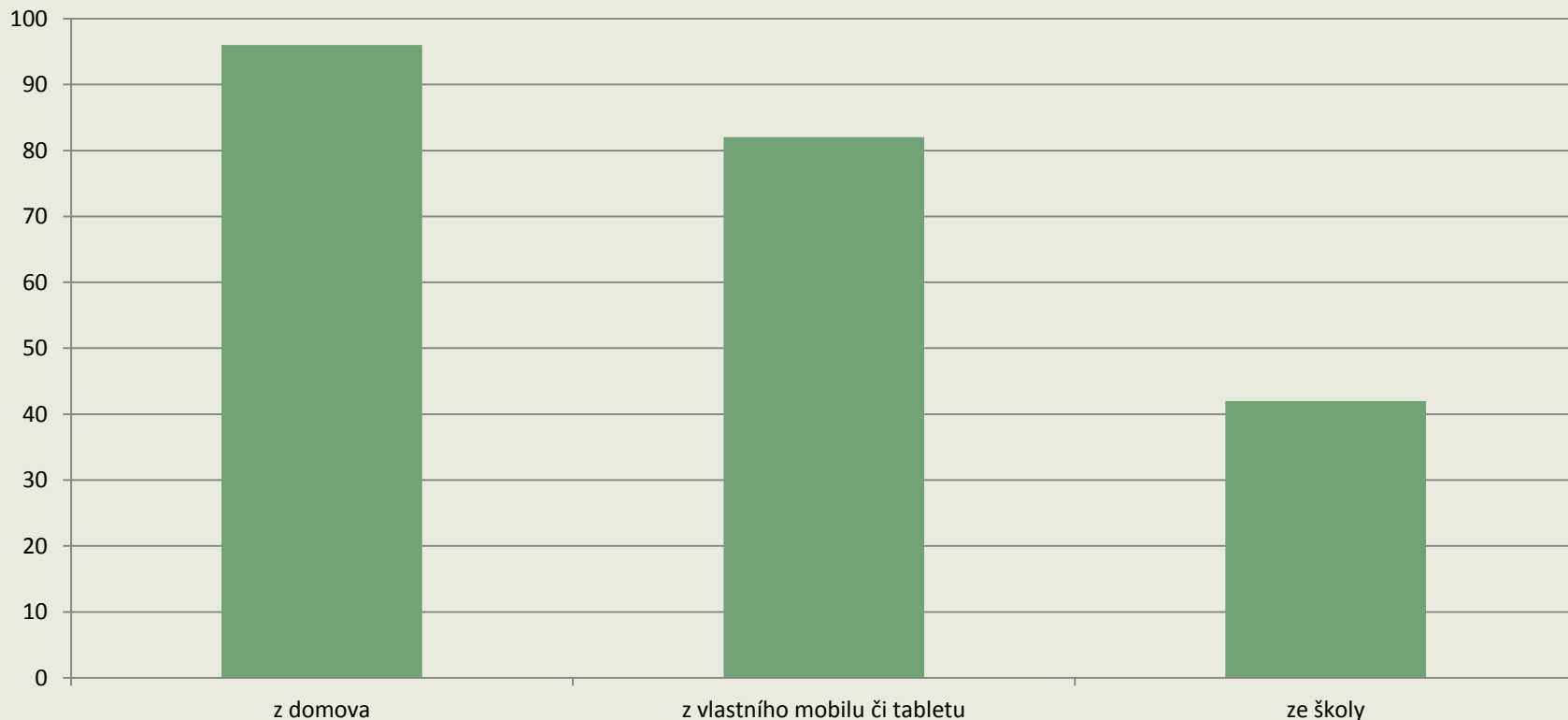
Hodnocení předložených staveb bylo veskrze pozitivní. Nejkladnější hodnocení na jedné straně obdržel varšavský Pałac Kultury i Nauki, jeden z vrcholů socialistického realismu, na druhé straně pak avantgardní Goetheanum. Z velké části negativně je studenty vnímána Žižkovská věž.

Internet

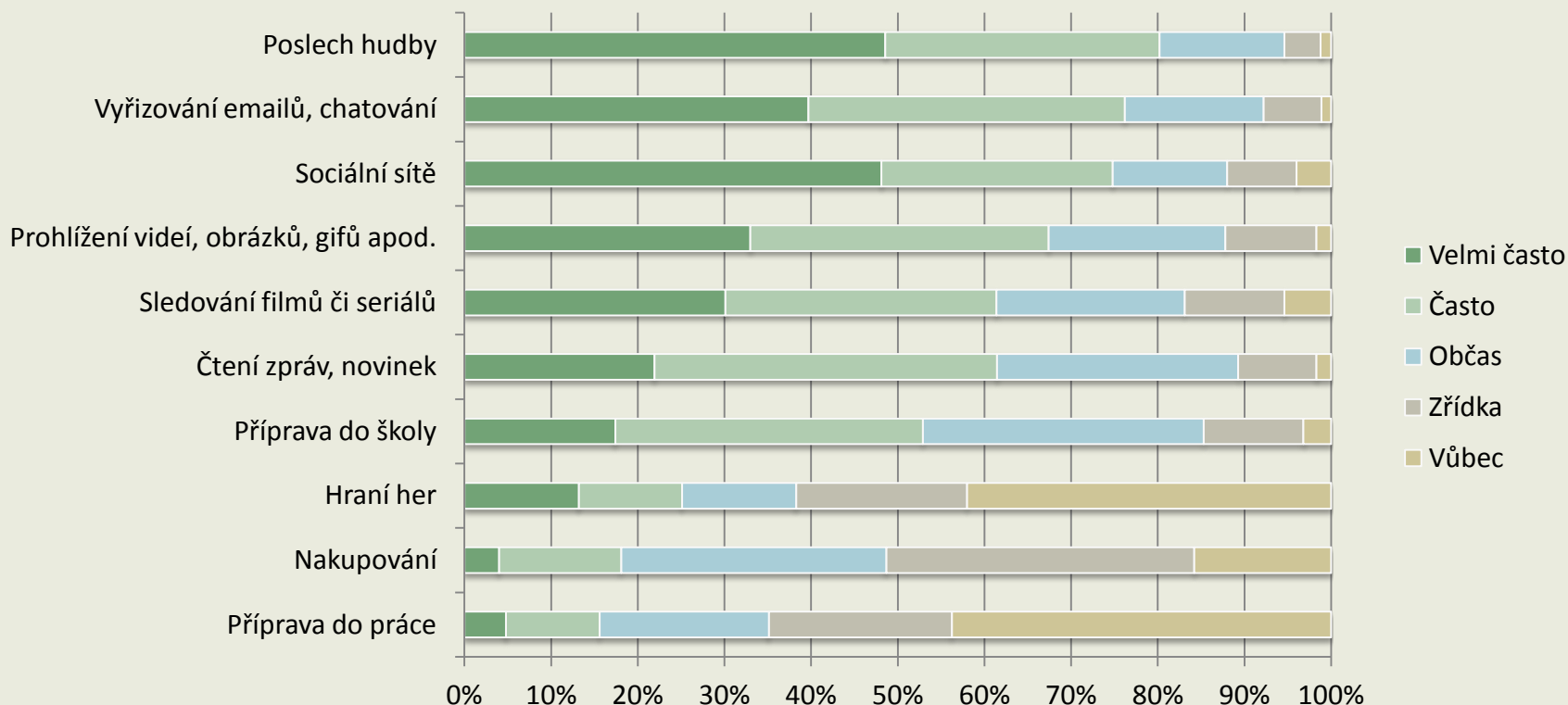

Obvyklý způsob přístupu k internetu (v %)

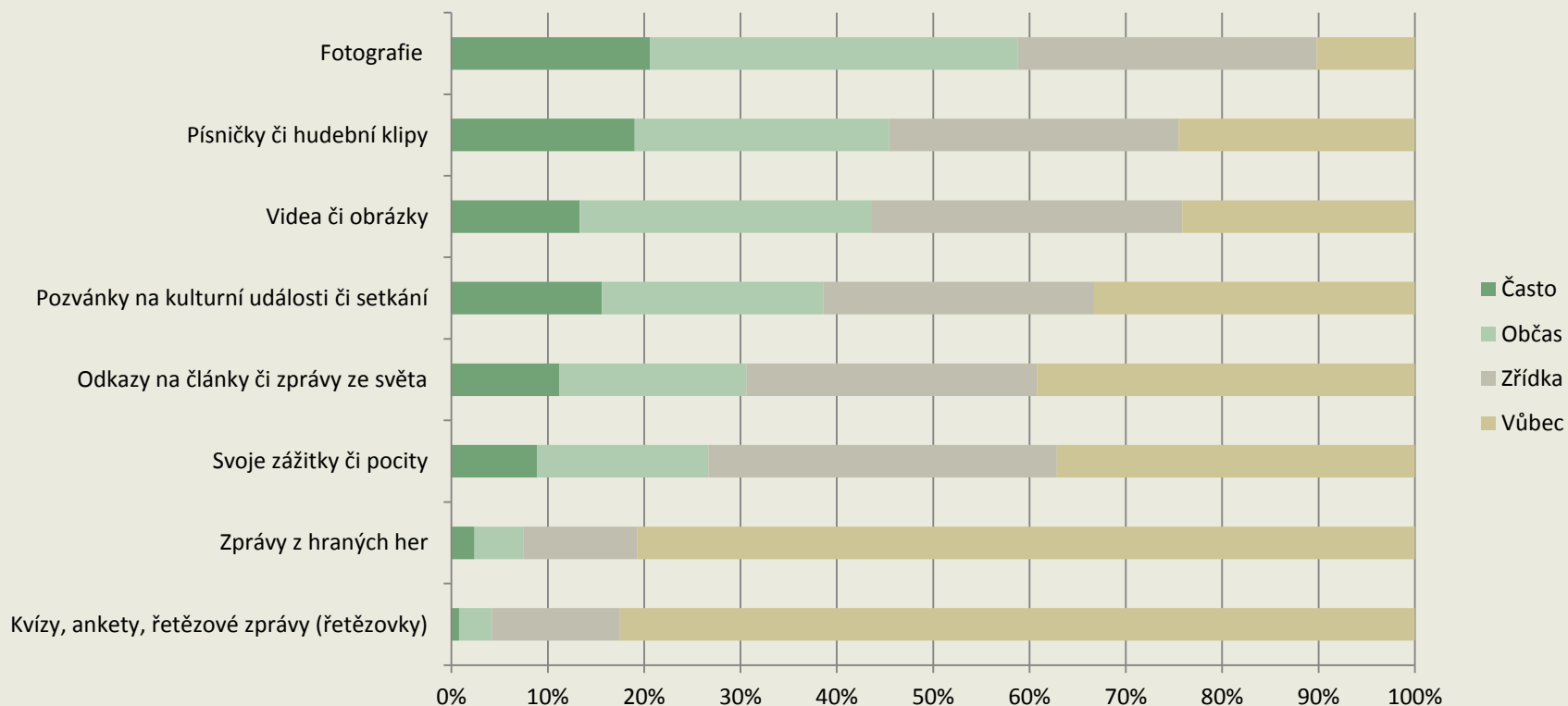
Téměř všichni respondenti mají doma přístup k internetu a více než 80 % se k internetu připojuje i ze svého mobilu. Mezi respondenty nebyl žádný, který by přístup k internetu neměl.

Způsob trávení času na internetu

Internet bývá nejčastěji využíván jako zdroj multimédií (poslech hudby, sledování videí a seriálů) a taktéž jako prostředek vrstevnické komunikace (maily, chatování, sociální sítě). Nicméně více než polovina respondentů ho poměrně často využívá i při přípravě do školy.

Jak často sdílí na Facebooku...

Účet na Facebooku má zřízeno 94 % respondentů. Na svém účtu přitom nejčastěji sdílí své fotografie, případně převzatý mediální obsah z internetu (klipy, videa). Své zážitky a pocity sdílí více než 70 % respondentů pouze zřídka či vůbec.

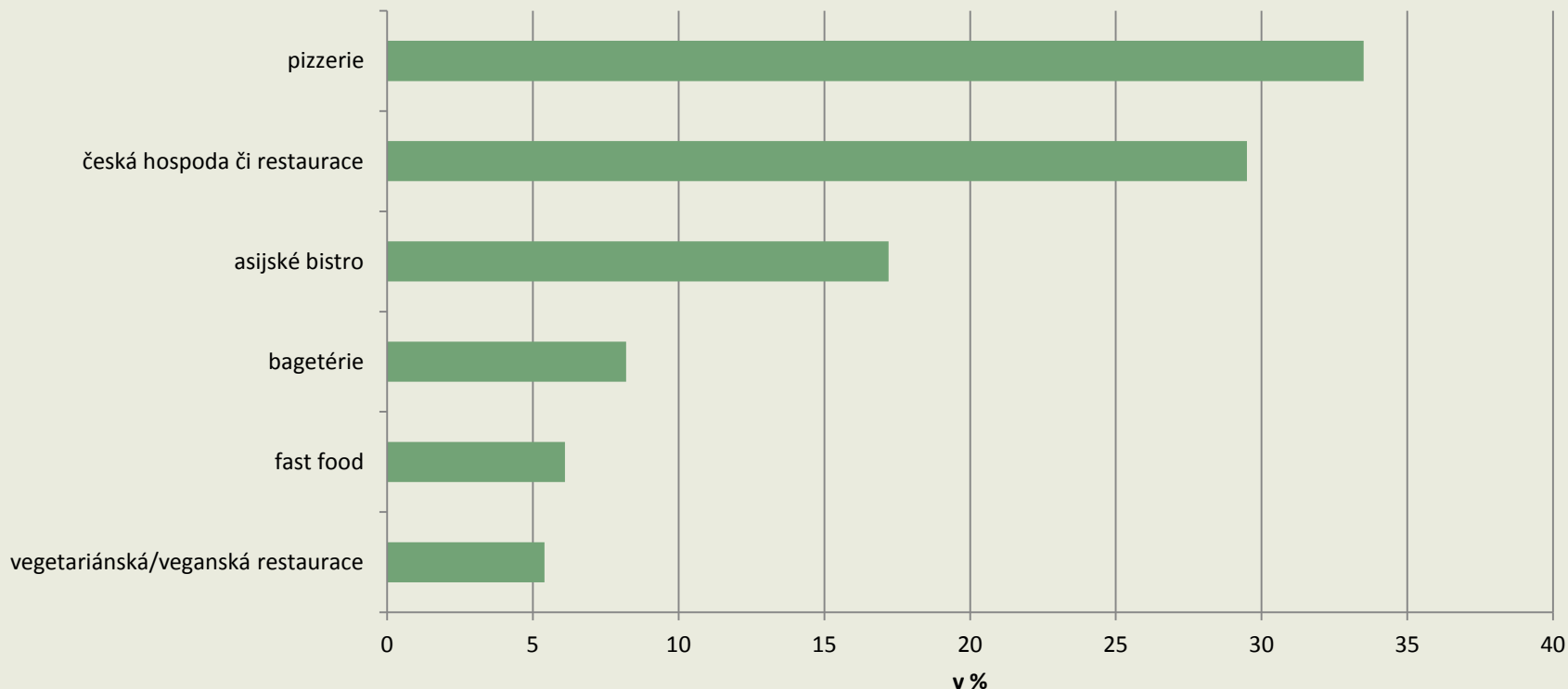

Jídlo

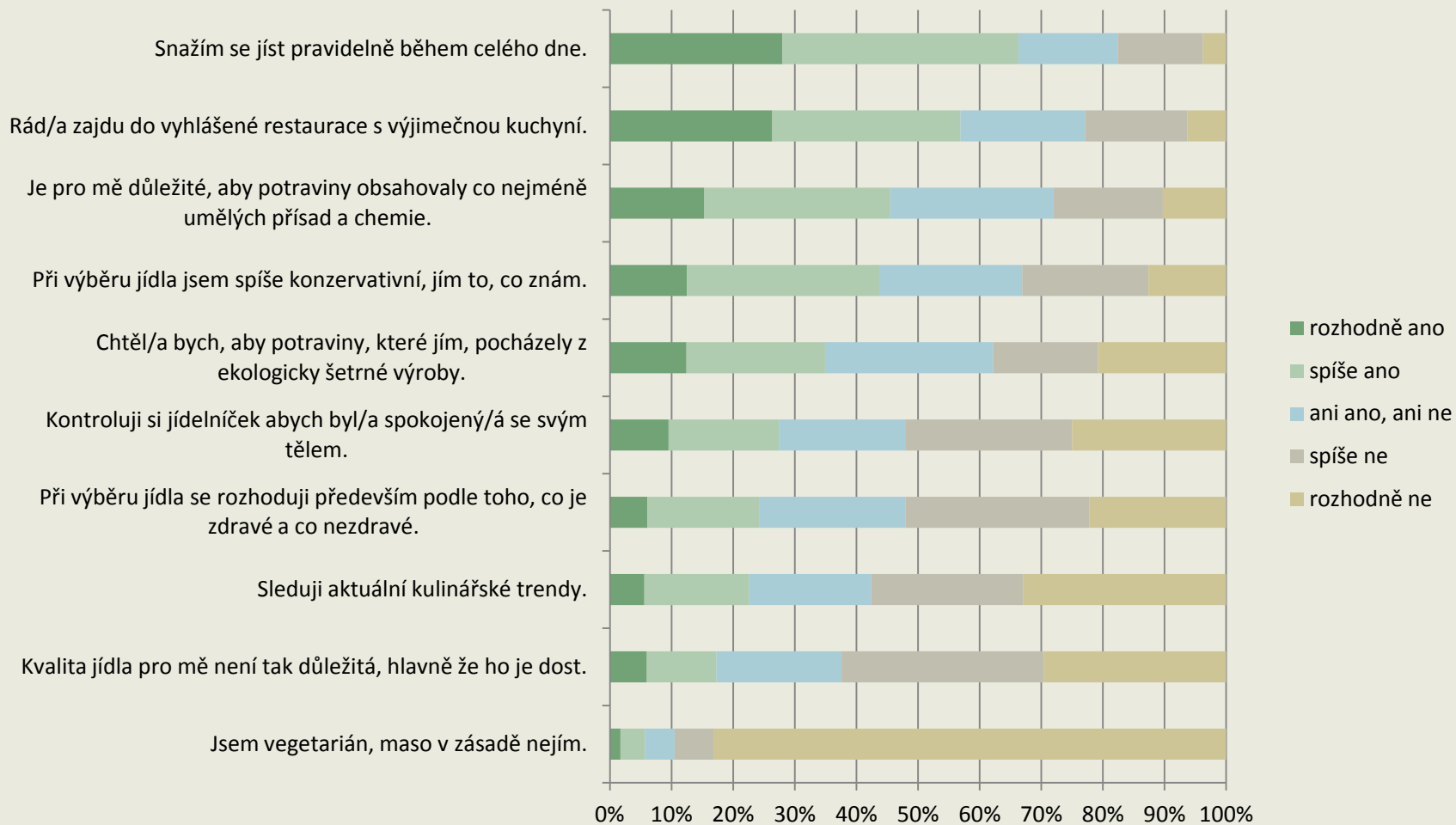

Preferovaný typ restaurace

V případě, že by respondenti měli obědovat v restauraci, tak by z nabízených možností nejčastěji volili pizzerii či restauraci s českou kuchyní.

Postoje k jídlu

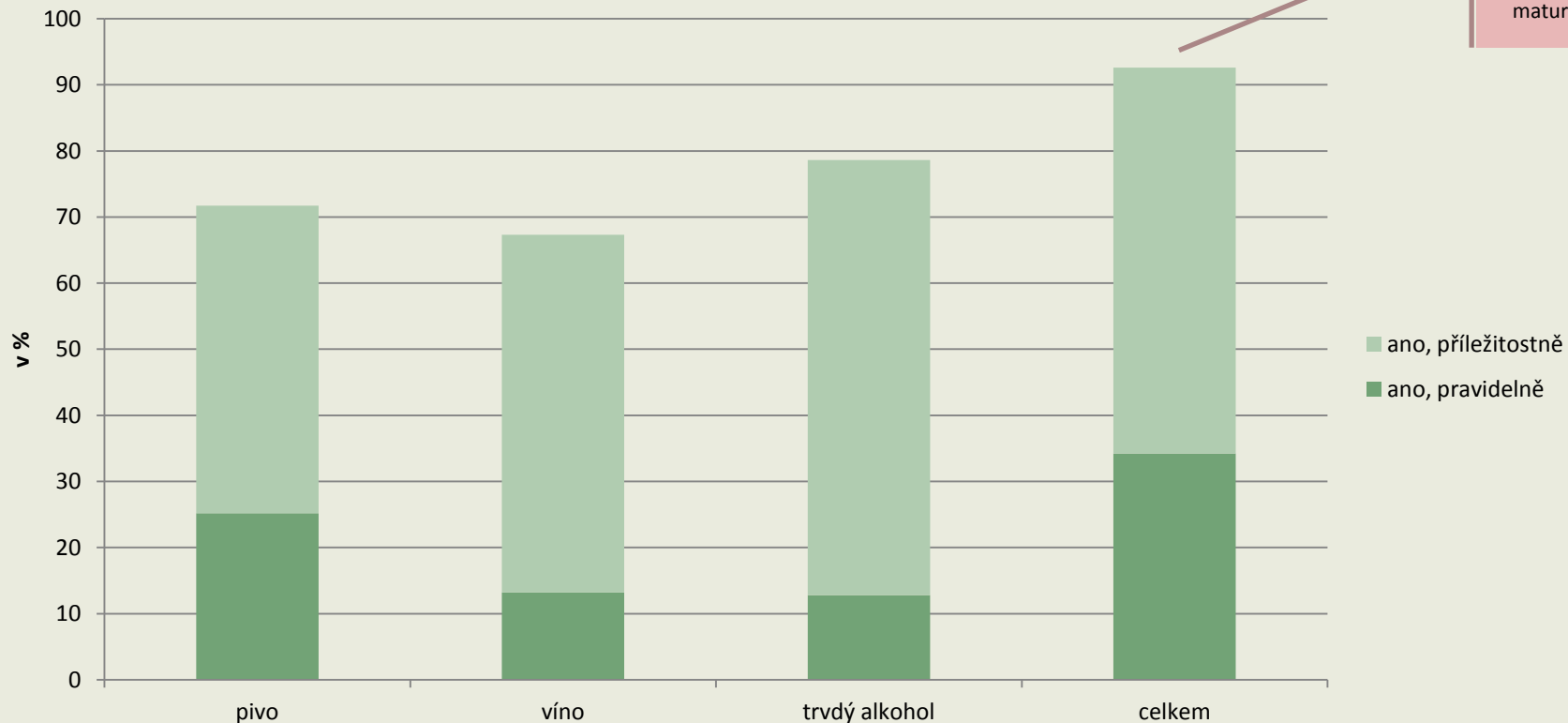

Alkohol a kouření

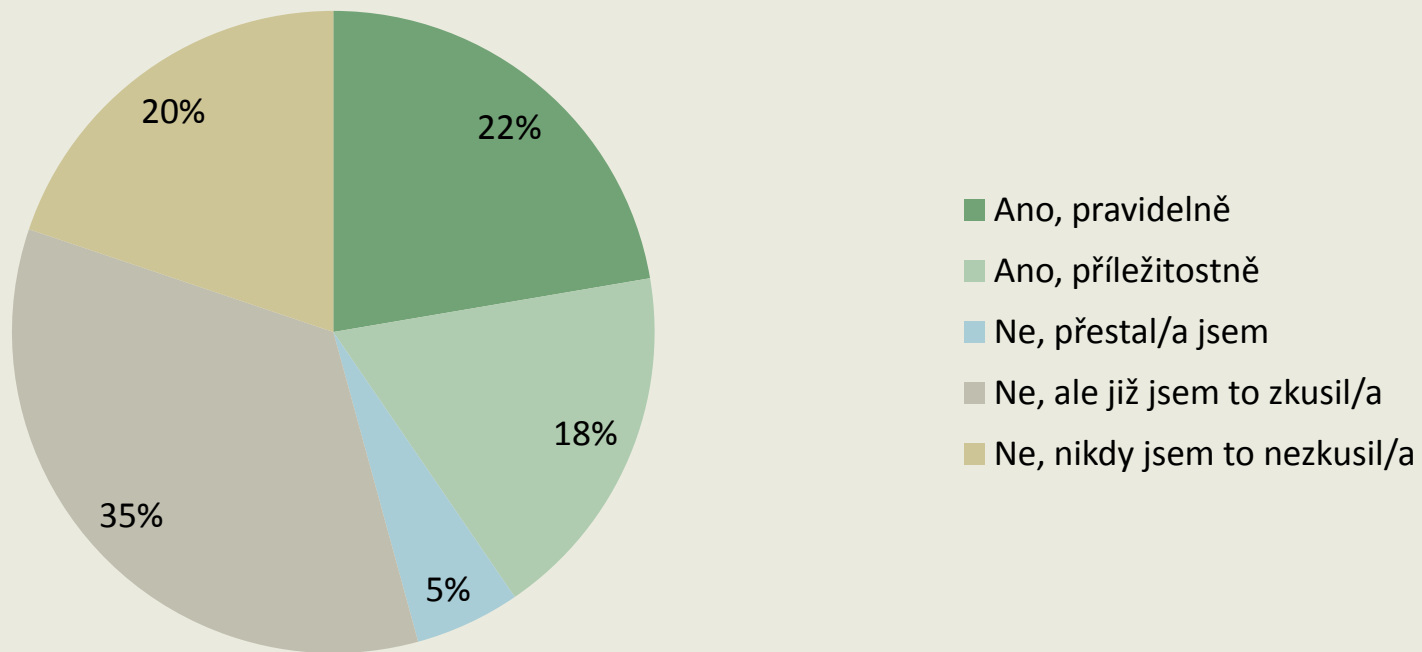

Konzumace alkoholu

Alespoň příležitostně konzumuje alkohol více než 90 % maturantů, pravidelně pak celá třetina. Pravidelné pití piva je přitom dvakrát častější než vína či tvrdého alkoholu. Z respondentů, kteří alkohol nekonzumují, je ještě nikdy neochutnala zcela zanedbatelná část.

Kouření

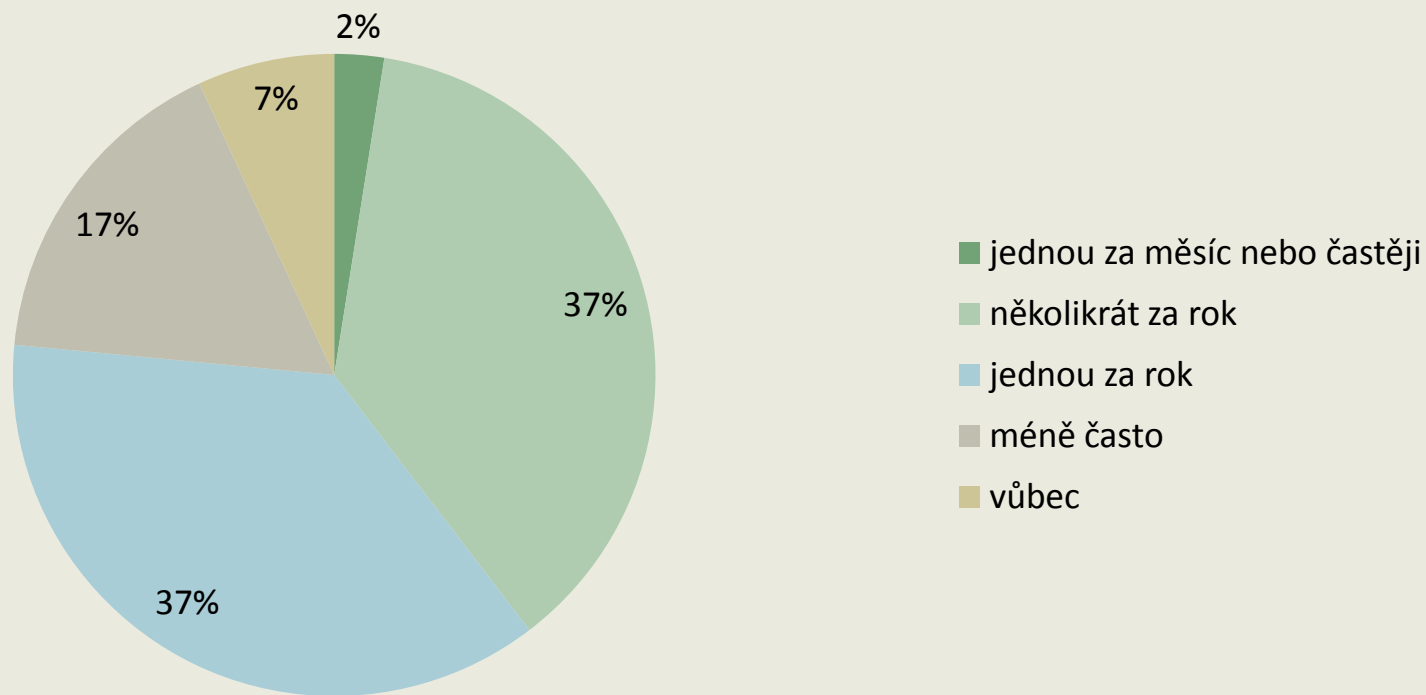
Okolo 40 % respondentů kouří pravidelně či příležitostně.

Cestování

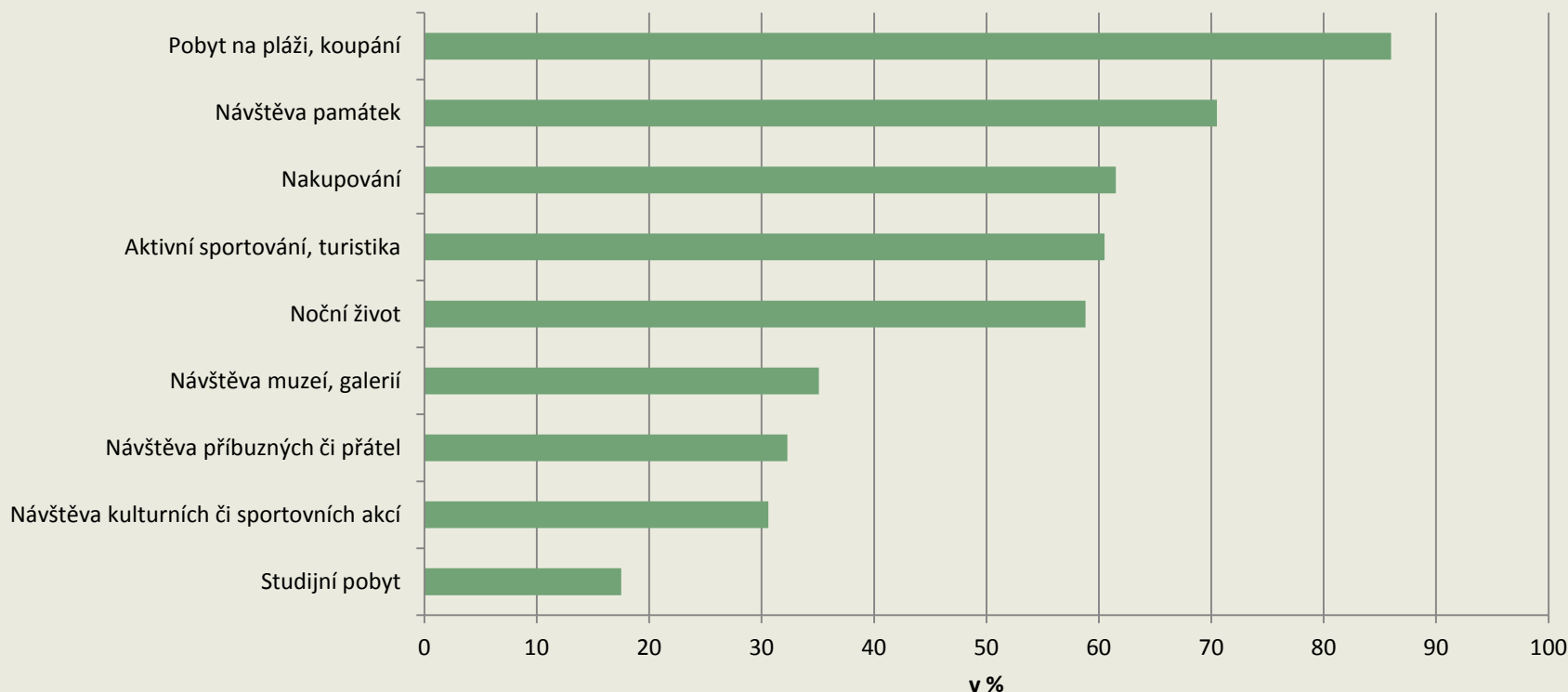
Frekvence cestování do zahraničí

Více než 3/4 respondentů cestují alespoň jednou za rok do zahraničí. Žádnou zkušenosti se zahraničními cestami nemá pouze zlomek respondentů.

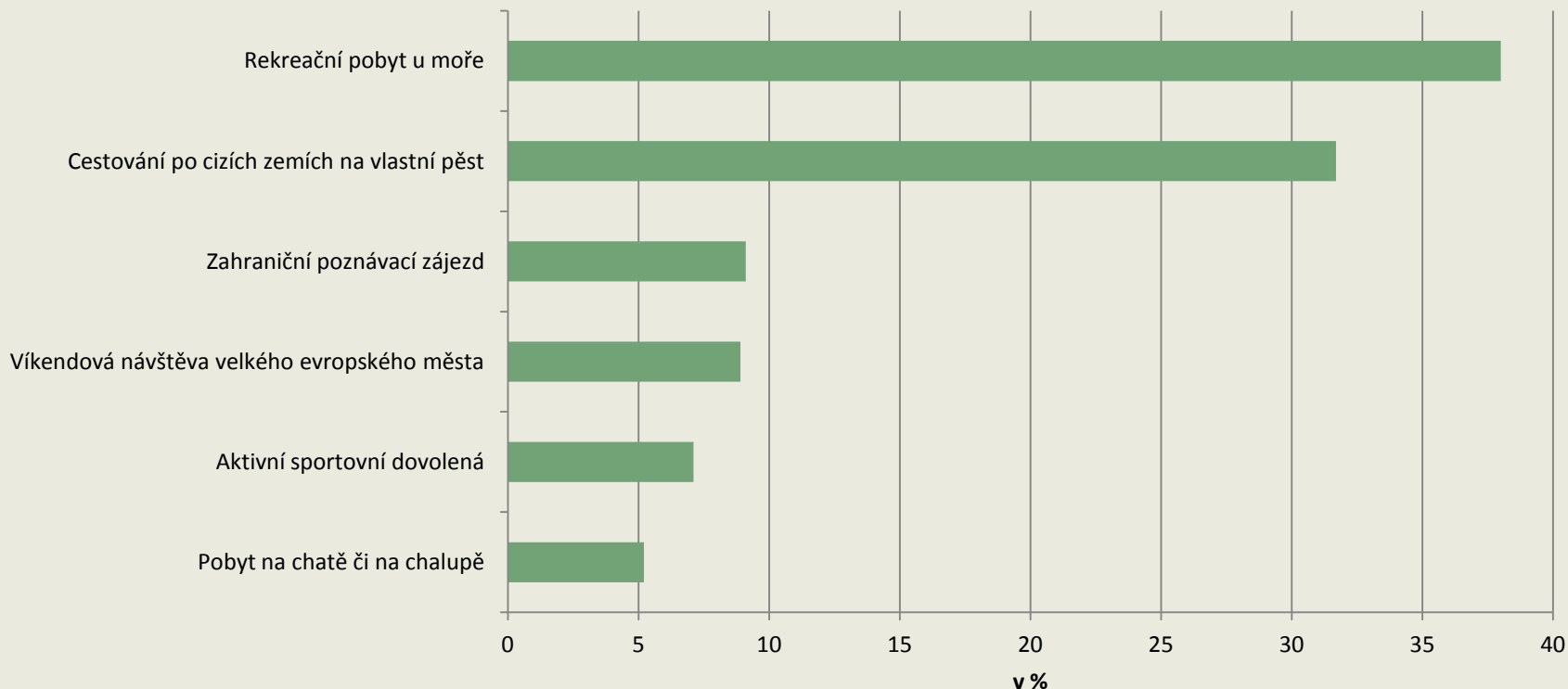

Typická náplň zahraničních cest (v %)

Pro většinu respondentů jsou cesty do zahraničí většinou spojeny s pobytem u moře či návštěvou památek. O něco méně typickou náplní je nakupování, aktivní sportování či vyhledávání nočního života.

Představa o ideální dovolené

Z nabízených variant „ideální dovolené“ respondenti nejčastěji volili pobyt u moře či cestování po zahraničí na vlastní pěst. Pobyt na chatě či na chalupě pak představuje nejméně oblíbenou možnost.

Politické postoje

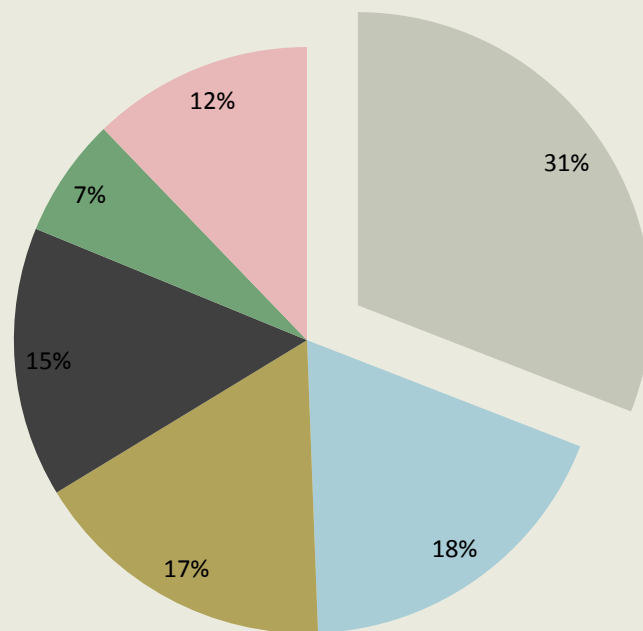

Politické preference

Znění otázky: „Pokud by se dnes konaly volby do Poslanecké sněmovny, kterou politickou stranu byste volil/a?“

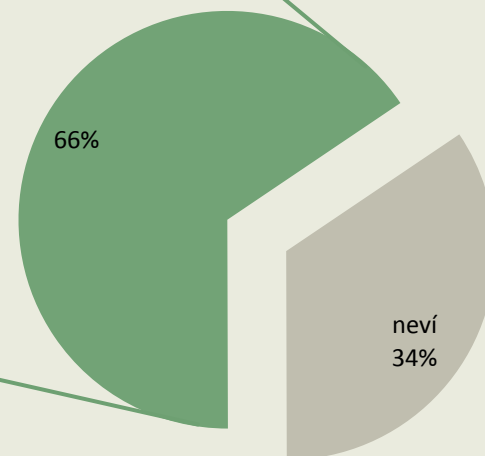
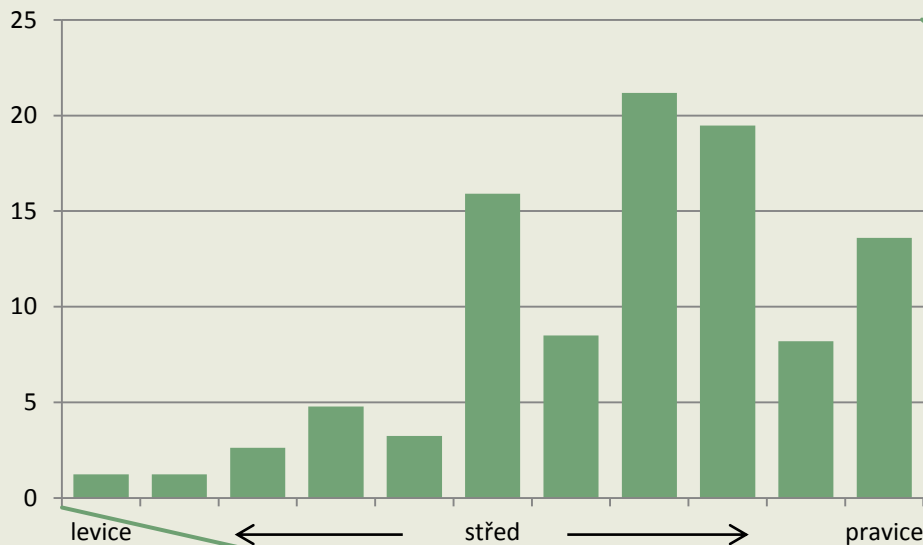
Vzhledem k velikosti vzorku byly strany, které si vybralo méně než 30 respondentů, sloučeny do kategorie „ostatní“ (např. ČSSD, ODS či Strana svobodných občanů)

■ K volbám by nešel/nešla ■ ANO ■ TOP09 ■ Piráti ■ Strana zelených ■ ostatní

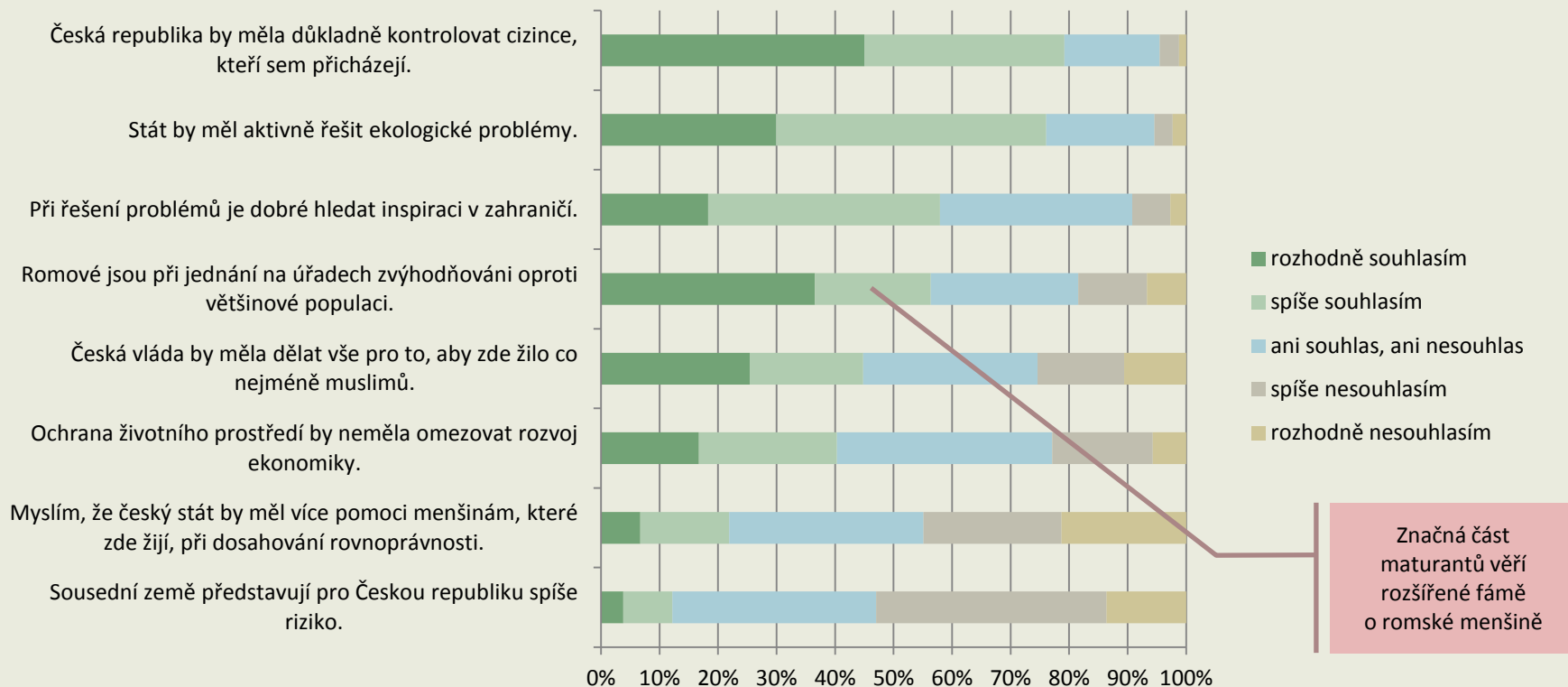
Mezi pražskými maturanty patří mezi nejvíce preferované politické strany ANO, TOP09 a Piráti s poměrně vyrovnaným podílem respondentů. Téměř třetina respondentů zároveň deklarovala, že by se voleb do Poslanecké sněmovny nezúčastnila.

Zařazení na levo-pravé škále politického spektra

Pražští maturanti deklarují veskrze pravicovou orientaci. Téměř polovina z nich se na levo-pravé škále umístila napravo od středu. Třetina respondentů se na škálu neuměla či nechtěla zařadit a 10 % respondentů zvolilo střed.

Politické postoje

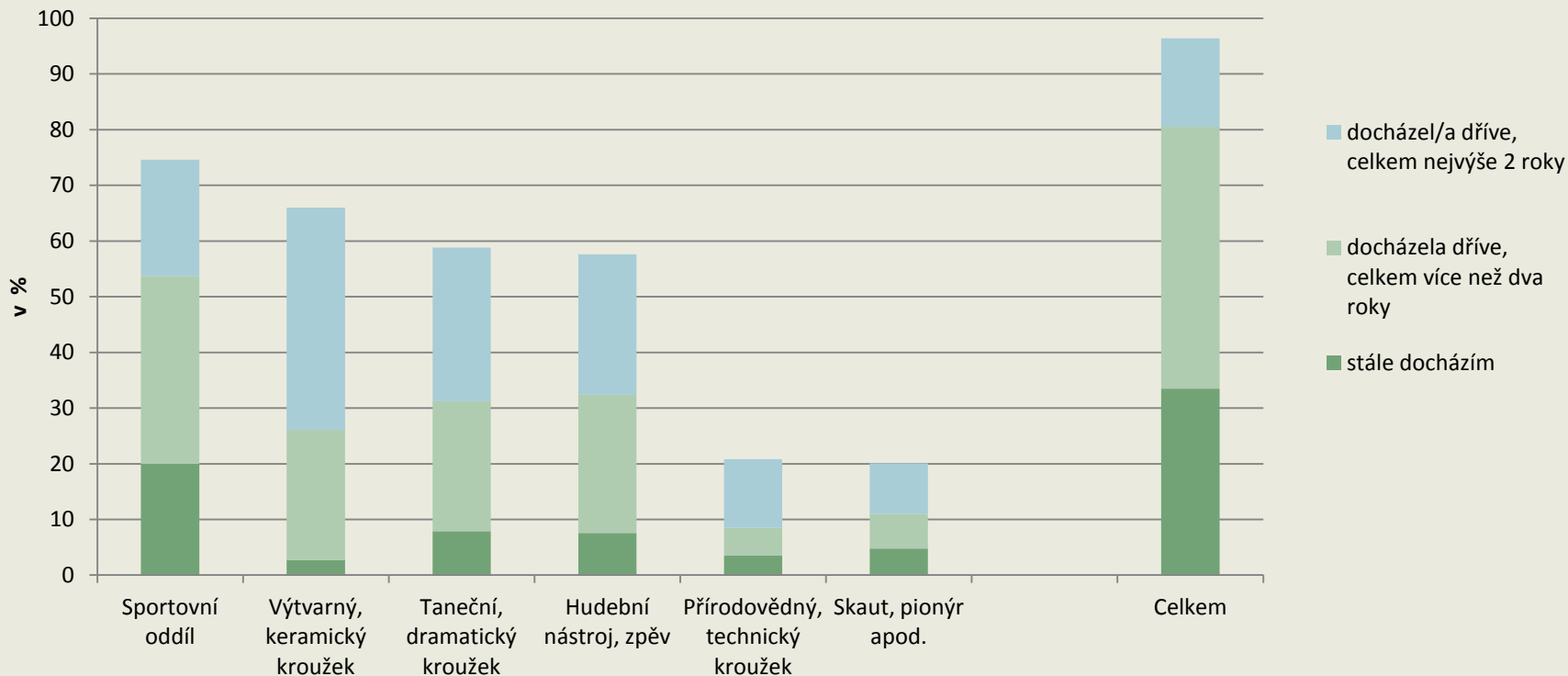
Velká část maturantů sdílí předsudky a strach z jinakosti rozšířený mezi většinovou společností. Tolerantní postoje jsou spíše menšinové.

Zájmové kroužky

Zájmové kroužky

Zkušenost se zájmovými kroužky mají téměř všichni maturanti, třetina z nich do některého stále dochází (obvykle se jedná o sportovní kroužek).

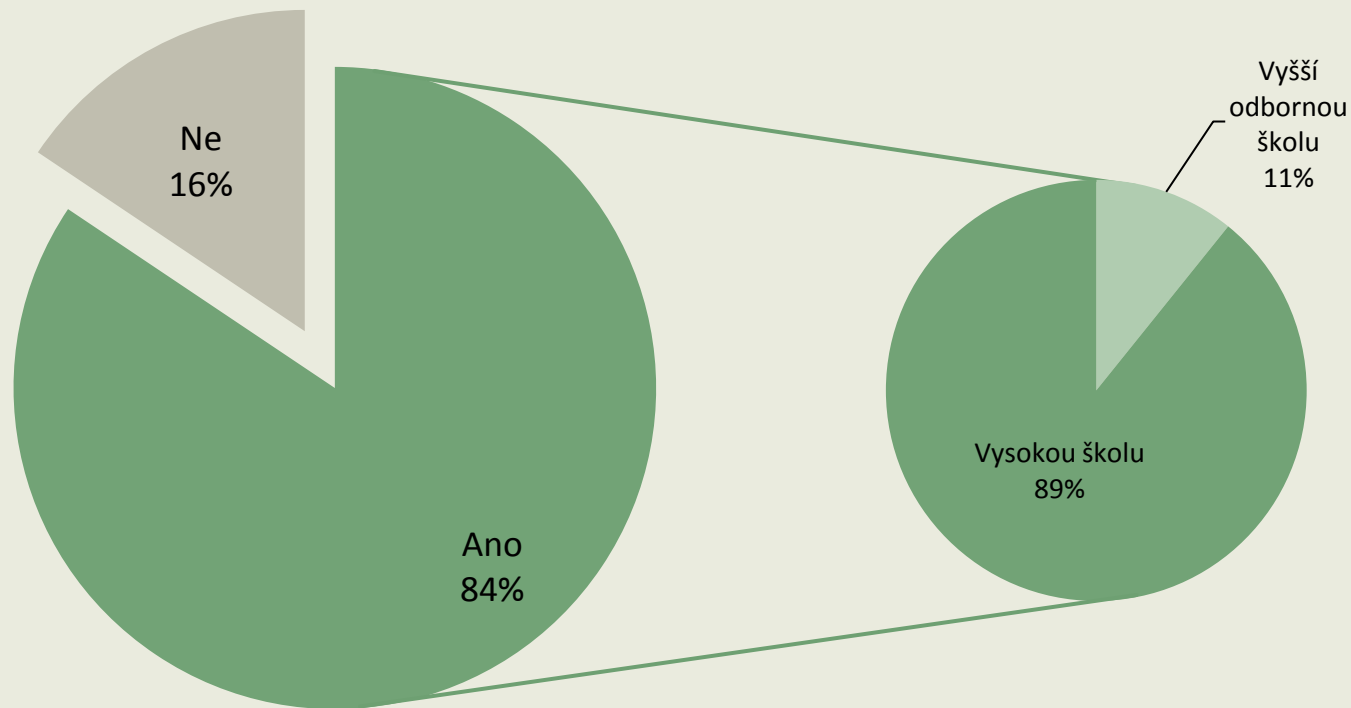
Vzdělání

Znění otázky: „Plánujete po ukončení střední školy dále pokračovat ve studiu (např. na vysoké škole, vyšší odborné škole apod.)?“

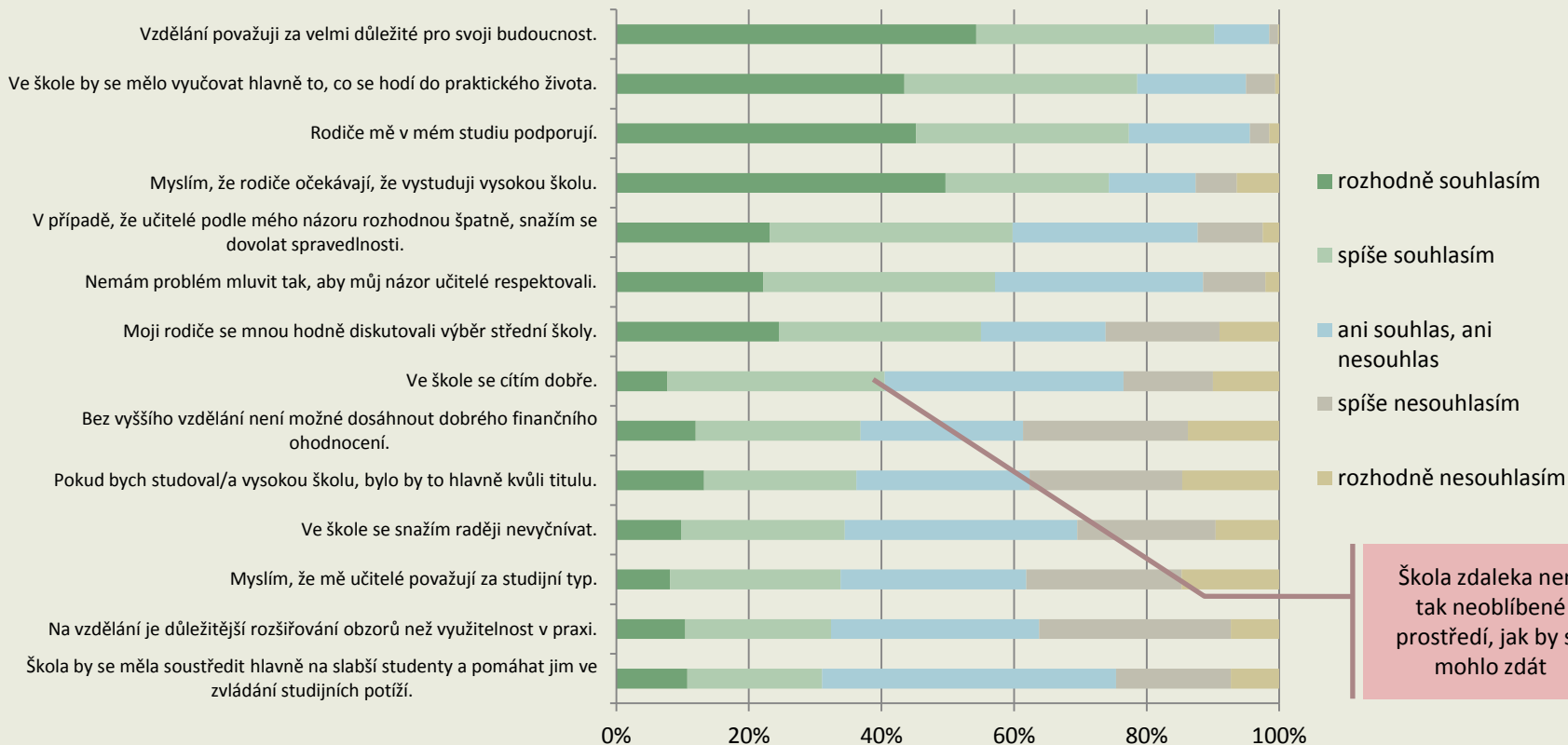
„Jakou školu byste nejraději dále chtěl/a studovat?“

Studium po ukončení střední školy

Drtivá většina dnešních maturantů plánuje pokračovat ve studiu i po maturitě. Nejraději by přitom studovali na vysoké škole, na vyšší odborné škole by chtěla studovat pouze desetina z potenciálních adeptů.

Postoje ke vzdělání

Škola zdaleka není tak neoblíbené prostředí, jak by se mohlo zdát

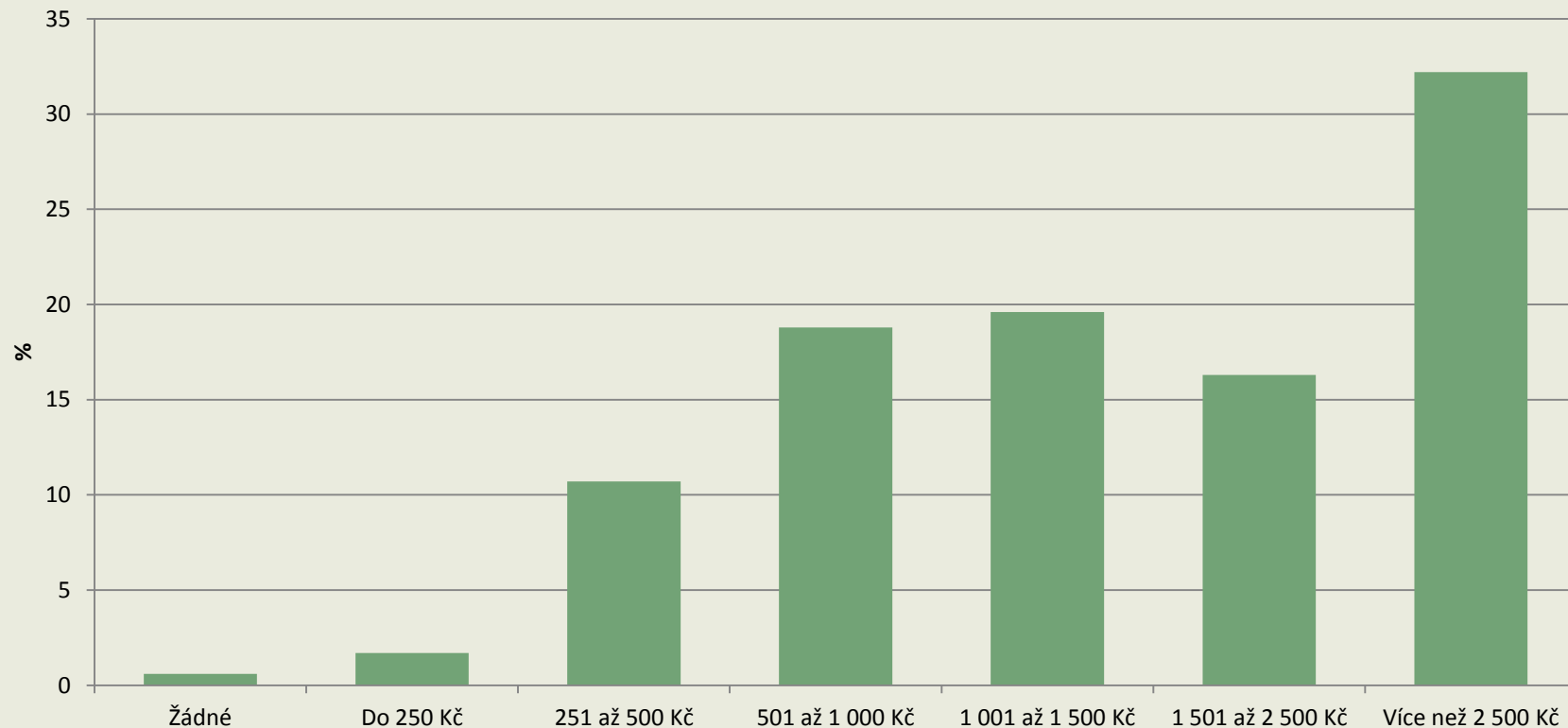
Většina respondentů považuje vzdělání za důležité pro své budoucí uplatnění. Spíše se však orientují na jeho praktickou stránku. Rozšiřování obzorů obecně považují za spíše méně důležitý aspekt vzdělání než jeho využitelnost v praxi.

Finance

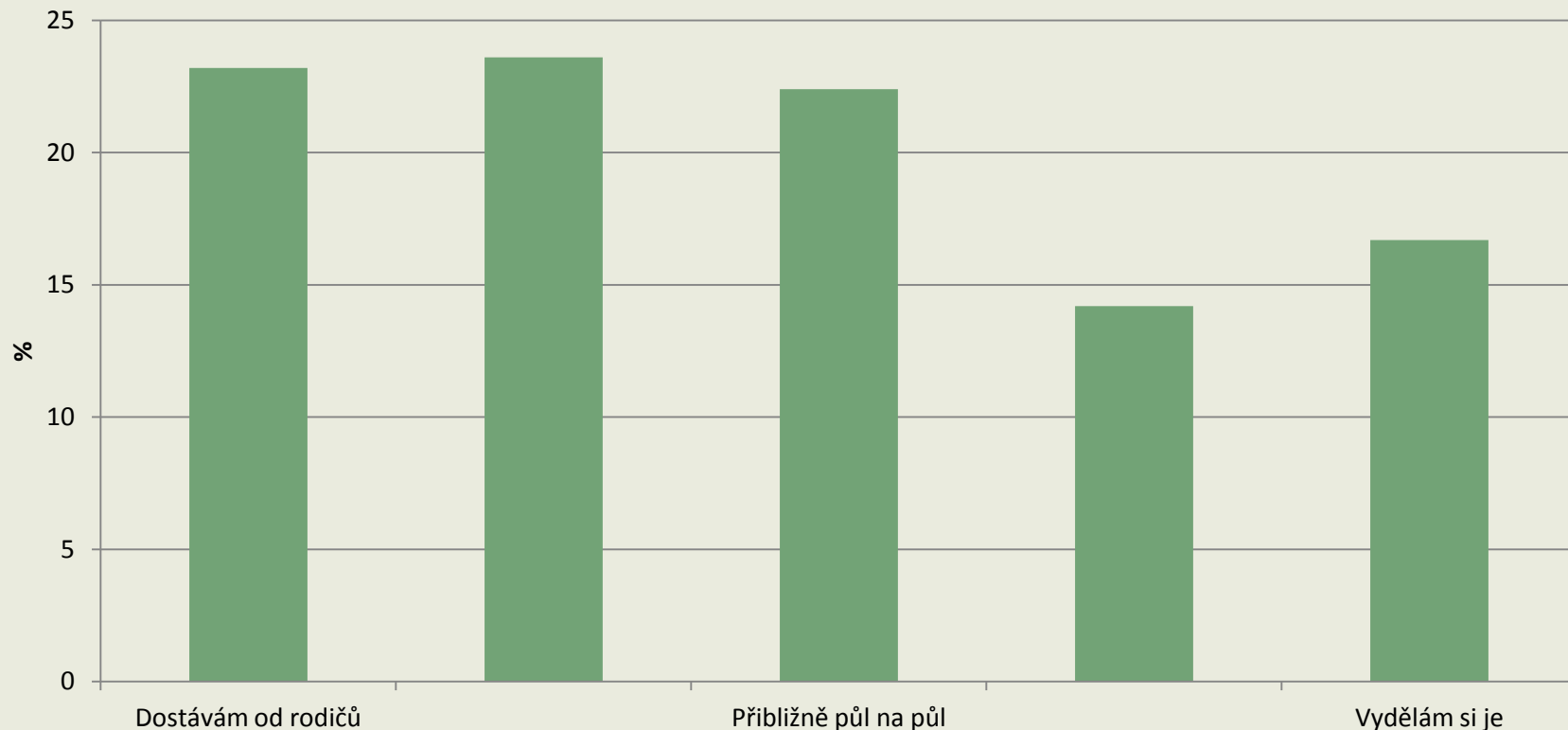

Měsíční příjem

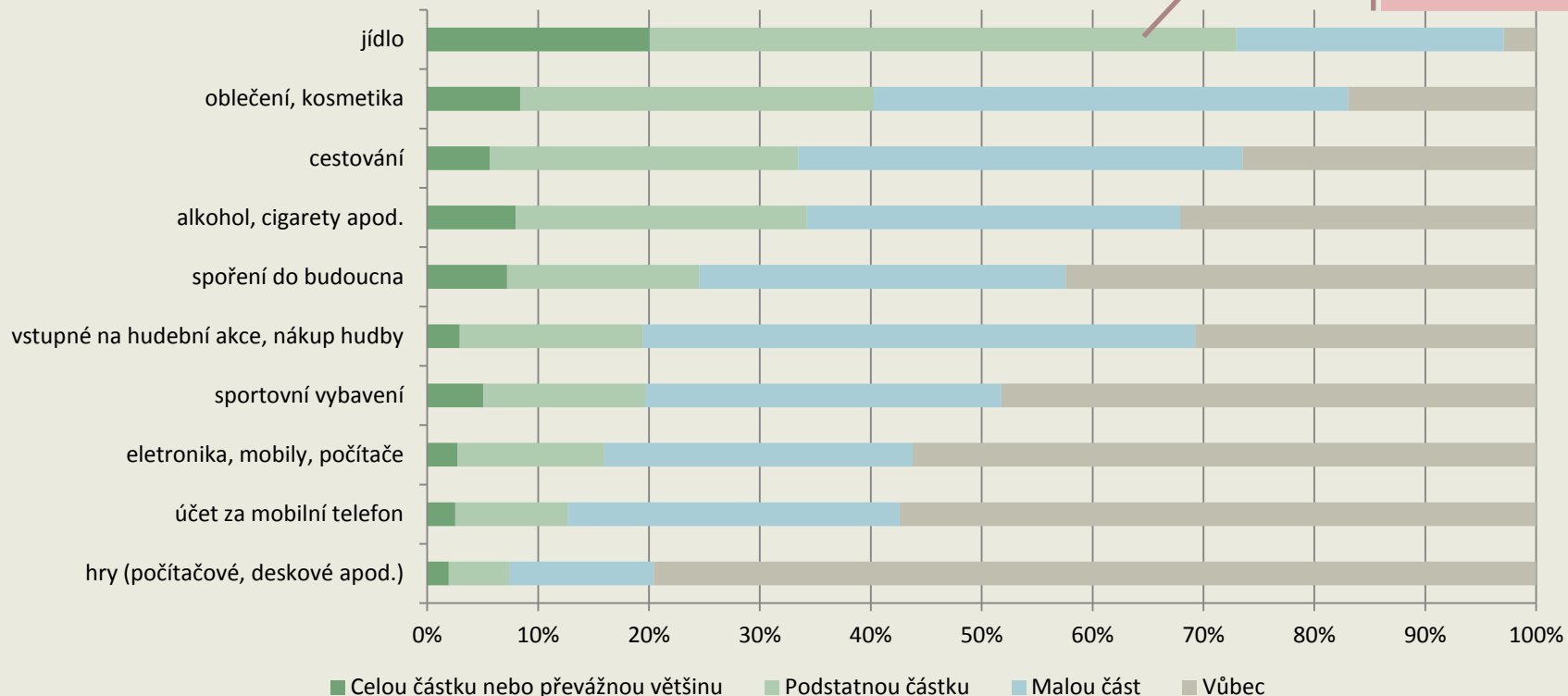
Většina respondentů má na měsíc k dispozici částku mezi 500 – 1 500 Kč. Více než třetina má k dispozici více než 2 500 Kč, přičemž pouze částečně se jedná o příjmy z vlastního výtěžku (brigád).

Zdroje příjmů

Mezi maturanty je přibližně stejné množství těch, kteří své finanční příjmy získávají výhradně od rodičů jako těch, kteří si již na svou útratu sami vydělávají.

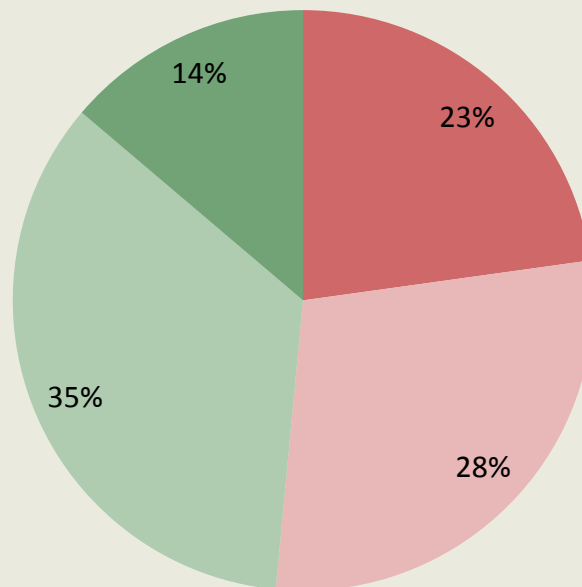
Způsob nakládání s penězi

Podstatnou část příjmu maturanti utratí za jídlo, dále pak za oblečení, cestování a alkohol/cigarety.

Finanční prostředky jako limitující faktor

■ Rozhodně ano ■ Spíše ano ■ Spíše ne ■ Rozhodně ne

Přibližně polovina maturantů pociťuje nedostatek financí jako omezení pro své volnočasové aktivity.

Metodologické poznámky

Data

- Sběr dat proběhl v lednu a únoru roku 2015
- Výzkumu se zúčastnilo 16 pražských středních škol na kterých bylo získáno 524 vyplněných dotazníků
- Sběr dat proběhl prostřednictvím specializované opensourcové aplikace *LimeSurvey*
- Respondenti vyplňovali dotazník v průměru 31 minut
- Výběrový soubor svou strukturou odpovídá populaci pražských maturantů

Porovnání struktury dat a oficiální školské statistiky (v %)

	oficiální statistika*	data
<i>pohlaví</i>		
chlapci	49	43
dívky	51	57
<i>formy studia</i>		
gymnázium - 4leté	20	26
gymnázium – víceleté	20	25
SŠ s maturitou	60	49

* Ústav pro informace ve vzdělávání, absolventi středních škol 2013/14 - Praha

Výzkum je založen na odpovědích 524 respondentů. Výběrový soubor lze považovat za reprezentativní vzorek populace pražských maturantů.

Prostor kulturní spotřeby

Mapa kulturní spotřeby pražských maturantů je představena na stránkách:

<http://www.fhs.cuni.cz/kulturnisпотреba/>

Účastníci výzkumu, kteří vyplnili své emailové adresy, zde mohou nalézt svou pozici ve vztahu k ostatním respondentům.

Rádi zodpovíme případné otázky
a uvítáme i vaše komentáře

---

ondrej.spacek@fhs.cuni.cz

Ondřej Špaček
Fakulta humanitních studií
Univerzita Karlova V Praze